

Status

på arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere i 2014

April 2015

Dato: 23. april 2015
J.nr: 2014-5200-2 /

POLITIOMRÅDET
NATIONALT
UDLÆNDINGECENTER (NUC)

Redegørelse

for status på arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere i 2014

Indledning

Denne redegørelse indeholder en status på politiets arbejde med udsendelse af afviste asylansøgere med fokus på 2014.

Status er opgjort ultimo 2014.

Rigspolitiet udarbejder én gang om året en statusredegørelse for udsendelsesarbejdet året før, der – i lighed med denne og tidligere redegørelser – vil være offentligt tilgængelig.

Rigspolitiet har siden den 1. januar 2012 anvendt Politiets Sagsstyringssystem (POLSAS) som grundlag for udarbejdelse af statistikker mv. Tallene kan være behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem, og datamaterialet bygger på manuelle opdateringer.

Der er i samarbejde med Udlændingestyrelsen sket en efterfølgende validering af antallet af personer i udsendelsesposition. Rigspolitiet vil i 2015 intensivere arbejdet med løbende at validere talgrundlaget, bl.a. i samarbejde med Udlændingestyrelsen.

Retlige og praktiske forudsætninger mv.

Den danske udlændingelovgivning bygger på det grundlæggende princip, at en udlænding, der modtager et endeligt afslag på en ansøgning om asyl – og eventuelt tillige afslag på en ansøgning om opholdstilladelse af humanitære grunde – har pligt til at udrejse af landet. Der fastsættes i den forbindelse en frist for udrejsen. Udrejser udlændingen ikke frivilligt inden for den af

udlændingemyndighederne fastsatte frist, ”drager politiet omsorg for udrejsen”, jf. udlændingelovens § 30, stk. 2.

En asylansøger, der har fået endeligt afslag på asyl og afventer udrejse, betegnes i denne redegørelse som en afvist asylansøger, der er i ”udsendelsesposition”.

Udlændinge i udsendelsesposition har i henhold til udlændingeloven pligt til at medvirke til udrejsen, bl.a. i forhold til at tilvejebringe den fornødne rejselegitimation hos hjemlandets myndigheder. Medvirker udlændingen ikke til udrejsen, kan udlændingen undergives en række foranstaltninger, som har til formål at fremme sagsbehandlingen, dvs. udrejsen, herunder motivere vedkommende udlænding til at udrejse/samarbejde vedrørende etablering af forudsætningerne for udrejse. Foranstaltningerne omfatter bl.a. den såkaldte ”kostpengeordning”, overflytning til et udrejsecenter og meldepligt.

I et samarbejde med Udlændingestyrelsen anvender politiet målrettet de motivationsfremmende foranstaltninger. De motivationsfremmede foranstaltninger ses at have en vis effekt, men det er alene en mindre del af de afviste asylansøgere, som aktivt og reelt medvirker til udsendelsen, selv når der er iværksat motivationsfremmende foranstaltninger. Der er imidlertid i 2014 set en stigning i antallet af afviste asylansøgere, som vil rejse frivilligt hjem, hvilket Rigspolitiet tilskriver den rådgivningstjeneste, der er blevet etableret som led i udmøntning af den politiske aftale ”Øget fokus på udrejse – nye muligheder for asylansøgere” fra 19. september 2012. Rådgivningstjenesten varetages af henholdsvis Dansk Flygtningehjælp og Røde Kors. Der ses dog fortsat en tendens til, at nogle af de afviste asylansøgere ”springer fra” en frivillig udrejse.

Det er samtidig Rigspolitiets erfaring, at anvendelsen af meldepligt reelt er uden effekt i forhold til afviste asylansøgere, som ikke vil kunne udsendes tvangsmæssigt. Det er Rigspolitiets forventning, at åbningen af det selvstændige udrejsecenter på Sjælsmark Kaserne i februar 2015 og en fokuseret anvendelse af meldepligt og opfølgning i de enkelte sager vil understøtte udsendelsesarbejdet.

Det retlige grundlag for politiets udsendelsesarbejde i asylsager er udførligt beskrevet i redegørelsens bilag 1.

Politiets praktiske udsendelsesarbejde er udførligt beskrevet i redegørelsens bilag 2.

Udsendelsesarbejdet er en myndighedsforpligtelse for politiet. Opgaven skal løses effektivt, men arbejdet søges samtidig gennemført under størst mulig hensynstagen til den enkelte udlænding. Rigspolitiet har således fokus på etik og moral i forhold til opgavevaretagelsen, såvel i forhold til forberedelsen af en udsendelse som i forhold til gennemførelsen heraf. Dette gælder ikke mindst i de sager, hvor det er nødvendigt at ledsage udlændingen under udsendelsen og eventuelt anvende magt i den forbindelse, og i sager med sårbare persongrupper.

Dialogen med Folketingets Ombudsmand, der siden den 1. april 2011 har varetaget et særligt tilsyn med politiets udsendelsesarbejde, jf. udlændingelovens § 30 a, stk. 2, 2. pkt., indgår som et væsentligt element heri.

Hovedtal på udsendelsesområdet

Udviklingen i antallet af afviste asylansøgere i udsendelsesposition har over tid en naturlig sammenhæng med tilgangen af nye asylansøgere og udlændingemyndighedernes anerkendelsesprocent. Der henvises i denne forbindelse til nedenstående oversigt.

År	Antal asylansøgere	Anerkendelsesprocent i Udlændingestyrelsen	Omgørelsesprocent i Flygtningenævnet	Antal afviste asylansøgere i udsendelsesposition ved årets udgang
2005	2.281	17	15	1.468
2006	1.960	18	19	1.160
2007	2.246	56	23	754
2008	2.409	50	34	665
2009	3.855	44	24	510
2010	5.115	38	24	844
2011	3.806	33	32	978
2012	6.184	46	27	1.525
2013	7.557	55	33	1.519
2014	14.792*	74**	16**	1.686*

Kilde: Tal og fakta på udlændingeområdet 2005 til 2013, Seneste tal på udlændingeområdet pr. 31.12.2014, Flygtningenævnets beretninger samt Rigspolitiets sagsstyringssystem POLSAS.

* Tallene er endelige.

** Tallene er foreløbige. Opmærksomheden henledes på, at såvel anerkendelsesprocent som omgørelsesprocent varierer betydeligt fra nationalitet til nationalitet og over tid. For fordelingen på nationaliteter henvises til Udlændingestyrelsens publikation "Tal og fakta på udlændingeområdet" og Flygtningenævnets beretninger.

Det samlede antal afviste asylansøgere i udsendelsesposition var ved udgangen af 2014 steget med ca. 170 personer siden begyndelsen af året, jf. ovenstående oversigt.

De største nationaliteter fordeler sig som det fremgår nedenfor:

Oversigt over afviste asylansøgere i udsendelsesposition ved udgangen af 2014	
Samlet og de 10 største nationaliteter	
Nationalitet	Antal personer
I alt	1.686
Somalia*	249
Iran	186
Afghanistan	175
Rusland	167
Irak	102
Bangladesh	93
Statsløse**	68
Armenien	49
Nigeria	38
Sudan	30

* 220 afviste asylansøgere har Somalia som udsendelsesdestination.

** De statsløse afviste asylansøgere har udsendelsesdestination i forskellige lande i Mellemøsten, fortrinsvis Gaza/Vestbredden, Libanon og Irak.

Til sammenligning fordelte de 10 største nationaliteter sig således i 2013:

Oversigt over afviste asylansøgere i udsendelsesposition ved udgangen af 2013	
Samlet og de 10 største nationalitet	
Nationalitet	Antal personer
I alt	1.519
Afghanistan	236
Iran	198
Rusland	118
Irak	105
Somalia	81
Bangladesh	77
Syrien	68
Statsløse*	65
Aserbajdsjan	50
Nigeria	42

* 25 af de statsløse havde Syrien som udsendelsesdestination.

Der blev i 2014 løbende gennemført udsendelser af afviste asylansøgere i form af såvel ledsagede udsendelser som påsele udsendelser, ligesom en række personer blev konstateret udrejst selv, jf. nærmere herom nedenfor i oversigt over udsendte asylansøgere i 2014. Foruden de i oversigten anførte er et større antal personer skønnet udrejst. Afgang fra udsendelsesposition kan desuden forekomme i tilfælde, hvor en ansøgning om genoptagelse af asylsagen/sagen om humanitært ophold eller en ansøgning om opholdstilladelse på et andet grundlag tillægges opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen.

Som ovenfor anført er der i 2014 sket en stigning i antallet af afviste asylansøgere, som ønsker at rejse frivilligt hjem. Afviste asylansøgere, der ønsker at udrejse frivilligt, har mulighed for selv at planlægge deres udrejse eller at få bistand hertil fra Rigspolitiet eller International Organization for Migration (IOM).

I 2014 har Rigspolitiet i større omfang end tidligere henvist afviste asylansøgere, der ønsker at medvirke til deres udrejse, til IOM med henblik på gennemførelse af den frivillige udsendelse. Rigspolitiet har således henvist i alt 170 afviste asylansøgere til IOM, hvortil kommer, at 23 afviste asylansøgere har taget kontakt til IOM af egen drift eller efter henvisning fra Dansk Flygtningehjælp, Røde Kors eller asylcentre, og hvor IOM inden for rammerne af samarbejdet med Rigspolitiet kan hjælpe den pågældende med den praktiske tilrettelæggelse og gennemførelse af udsendelsen.

IOM har oplyst, at der er gennemført 73 frivillige hjemrejser i 2014 i samarbejde med Rigspolitiet, og at en række yderligere sager fortsat er under behandling. Herudover udrejste andre 24 udlændinge med IOM med støtte fra den særlige støtteordning, hvor ansøgningsfristen udløb ved udgangen af 2013.

Oversigt over udsendte afviste asylansøgere i 2014				
Samlet og de fem største nationaliteter fordelt på ledsaget, påset og udrejst selv				
Nationalitet	Samlet	Ledsaget**	Påset**	Udrejst selv**
I alt*	599	135	382	82
Afghanistan	85	54	5	26
Serbien	83	3	79	1
Kosovo	61	14	47	0
Rusland	58	6	44	8
Albanien	28	1	27	0

* Det samlede antal omfatter også udsendelse af asylansøgere, som har fået afslag på asyl med henvisning til et 1. asylland i Europa. I forhold til de konkrete nationaliteter er antallet af afviste asylansøgere med udsendelsesdestinationer uden for Europa opgivet.

** Som defineret på side 42 i bilag 2 afsnit 2.9.

Til sammenligning var udsendelsestallene for 2013 således:

Oversigt over udsendte afviste asylansøgere i 2013				
Samlet og de fem største nationaliteter fordelt på ledsaget, påset og udrejst selv				
Nationalitet	Samlet	Ledsaget*	Påset*	Udrejst selv*
I alt	1.285	522	605	158
Serbien	658	335	317	6
Afghanistan	179	102	10	67
Kosovo	65	27	38	0
Albanien	26	6	20	0
Makedonien	25	1	24	0

* Som defineret på side 42 i bilag 2 afsnit 2.9.

Som det fremgår af oversigterne for 2014 og 2013, blev der udsendt ca. halvt så mange personer i 2014 som i 2013. I 2012 udgjorde antallet af udsendte 508 personer svarende til en stigning på ca. 90 personer frem til 2014. Det bekræfter, at 2013 var et højest usædvanligt år for så vidt angår udsendelse af afviste asylansøgere, idet antallet af udsendelser til Serbien var usædvanligt højt, og antallet af udsendelser til Afghanistan, herunder også antallet af frivillige udrejste, tillige var højt.

Sammenfatning

Rigspolitiet har løbende fokus på at nedbringe antallet af afviste asylansøgere i udsendelsesposition.

Ser man på nationaliteterne med det største antal afviste asylansøgere i udsendelsesposition, kan den aktuelle status sammenfattes således:

Der er en (fortsat) fastlåst situation i forhold til Iran og Irak, hvortil der ikke kan ske tvangsmæssige udsendelser bortset fra enkeltstående udsendelser. Det samme er tilfældet i forhold til Bangladesh. I forhold til Afghanistan, Rusland, Serbien og Kosovo har der omvendt været tale om en meget positiv udsendelsessituation, jf. oversigten ovenfor om gennemførte udsendelser i 2014.

Udsendelsessituationen i forhold til landene i Afrika er generelt kendetegnet ved meget lange sagsbehandlingstider og vanskeligheder med at identificere/nationalitetsfastlægge de pågældende udlændinge på grund af mangelfulde og/eller urigtige oplysninger, herunder falske/forfalskede identitetsdokumenter. Der har dog i løbet af 2014 vist sig et forbedret samarbejde med de nigerianske myndigheder, således at der løbende er gennemført udsendelser til Nigeria i 2014. I forhold til de afrikanske lande, hvortil der er et relativt stort antal afviste asylansøgere i aktuel udsendelsesposition, særligt i forhold til Somalia (249 personer), Nigeria (38 personer), Sudan (30 personer), Uganda (29 personer) og Ghana (28 personer), arbejdes der løbende på at forbedre dialogen med de respektive ambassader og myndigheder i hjemlandene med henblik på at fremme

udsendelsesarbejdet. Rigspolitiet samarbejder i den forbindelse med såvel Justitsministeriet som Udenrigsministeriet.

Til trods for, at Rigspolitiet i 2014 har gennemført færre udsendelser end i 2013, så er der udsendt flere afviste asylansøgere i 2014 end i 2012, hvor der blev udsendt 508 personer, og den største nationalitetsgruppe var Serbien. Det samme gjorde sig gældende i 2013, hvor der blev udsendt 1.285 afviste asylansøgere, og hvor udsendte til Serbien udgjorde ca. halvdelen.

I 2014 udgjorde udsendelser til Afghanistan den største gruppe, og udsendelser til Afghanistan er oftere ledsagede end til Rusland eller lande på Vestbalkan, som Serbien, Kosovo eller Albanien. Det vil sige, at det alt andet lige er mere ressourcekrævende at gennemføre udsendelser til Afghanistan end til Vestbalkan og Rusland.

Der er gode muligheder for at udsende afviste asylansøgere af de fleste nationaliteter af Danmark – også selv om de pågældende ikke ønsker at medvirke til udsendelsen. Det er imidlertid ofte en kompliceret og tidskrævende proces for politiet at tilvejebringe de nødvendige forudsætninger for udsendelsen (identifikation, rejsedokumenter og/eller indrejsetilladelse).

Rigspolitiet har i 2014 set en stigning i antallet af sager, hvor udsendelse er under forberedelse eller allerede er planlagt, men som må indstilles på grund af, at klager til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, FN's Menneskerettighedskomité eller andre FN-komitéer tillægges opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen.

Rigspolitiet har endvidere konstateret et stigende problem med, at udsendelser aflyses på grund af, at udlændingen modsætter sig ombordstigningen på flyet, og luftkaptajnen derfor afviser at tage udlændingen og det ledsagende politipersonale med ombord.

Der er ligeledes fortsat udfordringer med at sikretilstedeværelsen af ikke-frihedsberøvede afviste asylansøgere i forbindelse med en planlagt udsendelse. Rigspolitiet forventer, at denne problemstilling vil blive mindre efter etableringen af et egentligt udrejsecenter på Sjælsmark Kaserne i februar 2015.

Gennemgang af udsendelsessituationen i forhold til udvalgte lande

I det følgende redegøres der mere udførligt for udsendelsessituationen i forhold til en række lande med særligt fokus på de lande, hvortil det største antal af de afviste asylansøgere i udsendelsesposition skal udsendes.

Somalia

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 249 afviste asylansøgere fra Somalia i udsendelsesposition, hvoraf 220 personer havde Somalia som udsendelsesdestination.

Det har gennem en årrække – på baggrund af den politiske og sikkerhedsmæssige situation i Somalia – ikke været muligt tvangsmæssigt at udsende til andre områder i Somalia end Somaliland.

På baggrund af den forbedrede sikkerhedssituation i Somalia og dannelsen af en somalisk regering er der i 2014 arbejdet på at skabe forudsætningerne for tvangsmæssige udsendelser til Somalia.

En delegation med repræsentanter fra Justitsministeriet og den danske ambassade i Nairobi holdt i september 2014 møde i Mogadishu med somaliske ministre og højtstående somaliske embedsmænd. I den forbindelse tilkendegav de somaliske myndigheder, at man ville overholde sin forpligtelse til at tilbagetage egne statsborgere, og ministeriet modtog den 22. oktober 2014 fra de somaliske myndigheder en principiel accept af udsendelse af 5 personer med mulighed for flere.

Rigspolitiet har på den baggrund forelagt en række sager for den relevante myndighed i Somalia med henblik på accept af udsendelse. Der er dog endnu ikke foretaget en tvangsmæssig udsendelse til Somalia, men de danske myndigheder er i løbende dialog med de somaliske myndigheder om at opnå de nødvendige godkendelser til, at en udsendelse kan gennemføres.

Det er muligt at bistå somaliere, der vil udrejse frivilligt til Somalia.

Iran

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 186 afviste asylansøgere fra Iran i udsendelsesposition.

Mulighederne for udsendelse af iranske statsborgere er stærkt begrænsede, når udlændingene ikke vil medvirke hertil, idet de iranske myndigheder har oplyst, at udstedelse af rejsedokumenter til brug for tvangsmæssig udsendelse vil være i strid med iransk lovgivning.

Tvangsmæssig udsendelse af iranske statsborgere til Iran er som udgangspunkt alene mulig, hvis der foreligger et iransk pas i sagen. Det er således et ufravigeligt krav fra de iranske myndigheders side, at en iransk statsborger selv skal ansøge om udstedelse af et rejsedokument/pas og i den forbindelse godtgøre sit iranske

statsborgerskab. Vil udlændingen ikke medvirke til at ansøge om udstedelse af rejsedokument, vil en udsendelse ikke kunne gennemføres.

Der har i september 2014 været gennemført konsulære konsultationer i Teheran, hvor en delegation bestående af repræsentanter fra Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Rigspolitiet drøftede udsendelsesspørgsmål med de relevante myndigheder i Iran. De konsulære konsultationer følges løbende op.

Der er udsendt flere personer til Iran i 2014, heraf udrejste de fleste selv.

Afghanistan

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra Politiets sagsstyringssystem (POLSAS) 175 afviste asylansøgere fra Afghanistan i udsendelsesposition.

Udsendelser til Afghanistan gennemføres i henhold til den trepartsaftale, som den 18. oktober 2004 blev indgået mellem Danmark, Afghanistan og UNHCR. Ved forelæggelsen af sagerne anvendes et særligt skema, der er udarbejdet i et samarbejde med de afghanske myndigheder.

Samarbejdet med de afghanske myndigheder har i 2014 været særdeles velfungerende. Det iværksatte tiltag med over en 2-årig periode (december 2012 – december 2014) at yde økonomisk støtte til en administrativ og operativ/logistisk kapacitetsopbygning i den enhed i det afghanske indenrigsministerium (Identity Checking Unit (IDCU)), der forestår verifikation af identitet og nationalitet forud for en udsendelse, har i høj grad medvirket til at vedligeholde det gode samarbejde om udsendelser. Dette har været godt understøttet af tilstedeværelsen af en dansk udlændingeattaché på ambassaden i Kabul, der har været udstationeret i sammenlagt 8 måneder af 2014.

I hovedparten af sagerne kan de afghanske myndigheder på grundlag af en skriftlig forelæggelse identificere personerne som afghanske statsborgere, men der er tillige sket identifikation ved fremstillinger på grænsen for medarbejdere fra IDCU med henblik på identifikation og accept af modtagelse. Udsendelsesarbejdet har hidtil været fokuseret på udsendelse af enlige, typisk unge, mænd. Der er desuden i løbet af 2014 skabt forudsætninger for at udsende familier til Afghanistan, hvilket er sket løbende siden november 2014.

Rigspolitiet anvender som udgangspunkt almindelige kommercielle flyruter ved udsendelser til Afghanistan. I marts 2014 gennemførte Rigspolitiet dog en samlet udsendelse af et større antal afghanske statsborgere med et chartret fly til Kabul.

Der er i 2014 løbende gennemført udsendelser til Afghanistan.

Rusland

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 167 afviste asylansøgere fra Rusland i udsendelsesposition.

Den 27. maj 2008 blev der underskrevet en tilbagetagelsesaftale mellem Rusland og Danmark. Aftalen, der blev formelt implementeret i april 2011, har dannet grundlag for samarbejdet på udsendelsesområdet siden 2010.

Der er et velfungerende samarbejde med de russiske myndigheder både via Den Danske Ambassade i Moskva og med Den Russiske Ambassade i København. Der modtages løbende accept på tilbagetagelse i forelagte sager inden for de angivne tidsfrister i tilbagetagelsesaftalen, men de russiske myndigheder har i en række sager vanskeligt ved at identificere de forelagte personer som russiske statsborgere på baggrund af de forelagte oplysninger og identitetsdokumenter, der ofte vurderes som henholdsvis forkerte/mangelfulde eller falske/forfalskede.

Når der foreligger accept på tilbagetagelse, anmoder Rigspolitiet Ruslands ambassade i København om udstedelse af rejsedokumenter.

Der er i løbet af 2014 modtaget mange nye sager om afviste asylansøgere til Rusland, og Rigspolitiet har derfor øget fokus på at effektivisere sagsbehandlingen. Efter et besøg fra den danske ambassade i Moskva i december 2014 har Rigspolitiet forenklet den administrative sagsgang bl.a. ved elektronisk overførsel af identifikationsanmodninger, hvilket har forkortet sagsbehandlingstiden betydeligt.

Der er løbende gennemført udsendelser til Rusland.

Irak

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 102 afviste asylansøgere fra Irak i udsendelsesposition.

Danmark og Irak indgik den 13. maj 2009 en tilbagetagelsesaftale, og frem til november 2011 var der et velfungerende direkte samarbejde mellem Rigspolitiet og de irakiske myndigheder i Bagdads internationale lufthavn om udsendelser. Siden efteråret 2011 har det imidlertid ikke været muligt at gennemføre tvangsmæssige udsendelser til Irak, efter at de irakiske myndigheder generelt meldte ud, at man ikke længere ville acceptere tilbagetagelse af personer, der ikke var i besiddelse af irakiske pas eller laissez-passer udstedt af irakiske repræsentationer. Den irakiske ambassade i København oplyste efterfølgende, at ambassaden kun ser sig i stand til at udstede rejsedokumenter, hvis der er tale om en frivillig udrejse.

Der arbejdes på igen at skabe forudsætningerne for gennemførelse af tvangsmæssige udsendelser til Irak af udlændinge, der ikke er i besiddelse af gyldige irakiske pas. Dette sker fortsat via diplomatiske bestræbelser i et bredt internationalt samarbejde med henblik på at få de irakiske myndigheder til at overholde deres folkeretlige forpligtigelse til at tilbagetage egne statsborgere.

Det er fortsat muligt at gennemføre frivillige udsendelser til Irak af afviste irakiske asylansøgere og tvangsmæssige udsendelser af udlændinge, der er i besiddelse af et gyldigt irakisk pas.

Der er udsendt flere personer til Irak i 2014, heraf udrejste de fleste selv.

Bangladesh

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 93 afviste asylansøgere fra Bangladesh i udsendelsesposition. Hertil kom 21 personer, der oprindeligt har oplyst, at de var fra Myanmar, men som har fået endeligt afslag på asyl med udsendelsesdestination Bangladesh.

Rigspolitiet samarbejder med Den Bangladeshiske Ambassade i Stockholm.

Rigspolitiet har løbende været i en dialog med ambassaden i Stockholm med henblik på at få identificeret de afviste asylansøgere. Der er løbende sket fremstillinger af personer for konsulen. Efter fremstillingerne sender konsulen oplysningerne til de centrale myndigheder i Bangladesh for at få fastslået nationalitet og identitet. Denne sagsbehandling ved myndighederne i Dhaka tager meget lang tid. Rigspolitiet har betalt for et antal rejsedokumenter, og der blev i 2014 udstedt 5 rejsedokumenter til personer fra Bangladesh.

På den baggrund arbejder Rigspolitiet fortsat sammen med Justitsministeriet med bistand fra Udenrigsministeriet og den danske ambassade i Dhaka på at skabe forudsætningerne for et delegationsbesøg i Danmark, hvor repræsentanter for de relevante kompetente myndigheder i Bangladesh kan få mulighed for at interviewe personer i udsendelsesposition med henblik på identifikation.

Der har i april 2014 været gennemført konsulære konsultationer i Dhaka, hvor en delegation bestående af repræsentanter fra Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Rigspolitiet drøftede udsendelsesspørgsmål med de relevante myndigheder i Bangladesh. De konsulære konsultationer følges løbende op.

Der er gennemført flere udsendelser til Bangladesh i 2014.

Armenien

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 49 afviste asylansøgere fra Armenien i udsendelsesposition.

Danmark indgik den 30. april 2003 en tilbagetagelsesaftale med Armenien. Tilbagetagelsesaftalen trådte i kraft den 1. januar 2004.

Sager om tilbagetagelse til Armenien forelægges for den kompetente myndighed i Armenien i overensstemmelse med procedurerne i tilbagetagelsesaftalen. Når der foreligger accept på tilbagetagelse, anmoder Rigspolitiet Armeniens ambassade i København om udstedelse af hjemrejsedokumenter.

Samarbejdet med ambassaden i København er velfungerende, og sagsbehandlingstiden er kort.

De armenske myndigheder har i nogle sager vanskeligt ved at identificere de forelagte personer som armenske statsborgere på baggrund af de forelagte oplysninger og identitetsdokumenter, der ofte vurderes som henholdsvis forkerte/mangelfulde eller falske/forfalskede

Der er gennemført flere udsendelser til Armenien i 2014.

Nigeria

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 38 afviste asylansøgere fra Nigeria i udsendelsesposition.

Samarbejdet med myndighederne i Nigeria om udsendelser sker via Nigerias ambassade i Stockholm.

Samarbejdet med ambassaden er forbedret, idet der oftere sker identifikation og udstedelse af rejsedokumenter end tidligere.

Udlændingen skal som udgangspunkt fremstilles for Nigerias ambassade i Stockholm, hvilket i praksis sker ved, at konsulen besøger Danmark, hvor fremstillingerne gennemføres, hvilket er sket flere gange i løbet af 2014. Den nigerianske ambassade udsteder kun rejsedokumenter efter forudgående fremstilling for konsulen, uanset om der er tale om frivillig eller tvangsmæssig udsendelse.

Udsendelse til Nigeria sker ofte med fælles flyvninger i regi af Frontex, som er et meget velfungerende samarbejde.

Der er løbende gennemført udsendelser til Nigeria i 2014.

Sudan

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 30 afviste asylansøgere fra Sudan i udsendelsesposition.

Det er ikke sket udsendelser til Sudan inden for de senere år, idet Sudans ambassade i Oslo ikke har reageret på henvendelser fra Rigspolitiet vedrørende udstedelse af rejsedokumenter.

Rigspolitiet har løbende inviteret repræsentanter fra ambassaden til Danmark med henblik på at gennemføre interviews til brug for fastlæggelse af nationalitet. I februar 2013 og igen i februar 2014 lykkedes det at gennemføre sådanne delegationsbesøg, hvor en række personer i udsendelsesposition blev fremstillet for konsulen og interviewet med henblik på fastlæggelse af identitet og nationalitet. Konsulen har dog begge gange oplyst, at det ikke var muligt at identificere de forelagte personer som sudanesiske statsborgere på baggrund af de forelagte oplysninger, bl.a. fordi disse vurderes som urigtige.

Der er således tale om en fastlåst situation i forhold til tvangsmæssige udsendelser til Sudan.

Aserbajdsjan

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 29 afviste asylansøgere fra Aserbajdsjan i udsendelsesposition.

Anmodninger om udstedelse af rejsedokumenter sendes til Aserbajdsjans ambassade i London via Den Danske Ambassade i London. Anmodningen vedlægges en udfyldt aserbajdsjansk formular med relevante personoplysninger om udlændingen.

Det er ganske vanskeligt at udsende til Aserbajdsjan. Sagsbehandlingstiden er meget lang, og forelæggelsen viser sig ofte resultatløs.

Det har efter forskellige undersøgelser i nogle tilfælde vist sig, at personerne er fra andre lande end Aserbajdsjan.

Der er gennemført ganske få udsendelser til Aserbajdsjan i 2014.

Uganda

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 29 afviste asylansøgere fra Uganda i udsendelsesposition.

Rigspolitiet samarbejder med myndighederne i Uganda via Ugandas ambassade i København. Ambassaden udsteder kun rejsedokumenter, såfremt udlændingen frivilligt henvender sig til ambassaden.

I de tilfælde, hvor udlændingen ønsker at medvirke til udsendelsen, er sagsbehandlingstiden for at få udstedt rejsedokumenter meget lang.

Der arbejdes på at forbedre samarbejdet med myndighederne i Uganda, herunder ambassaden i København. Samarbejdet blev således drøftet under konsulære konsultationer i Kampala primo november 2013, men der er stadig store udfordringer med udsendelsesarbejdet.

Der er således tale om en fastlåst situation i forhold til tvangsmæssige udsendelser til Uganda.

Der er gennemført ganske få udsendelser til Uganda i 2014.

Ghana

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 28 afviste asylansøgere fra Ghana i udsendelsesposition.

Proceduren for identifikation og udstedelse af rejsedokumenter til udsendelse til Ghana er således, at der skal ske fremstilling for konsulen på Den Ghanesiske Ambassade i København, og der er foretaget flere fremstillinger, men der er ikke blevet udstedt rejsedokumenter, heller ikke selv om de pågældende er identificeret som værende fra Ghana.

På den baggrund er det ganske vanskeligt at udsende til Ghana.

Der er gennemført ganske få udsendelser til Ghana i 2014.

Marokko

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 27 afviste asylansøgere fra Marokko i udsendelsesposition.

Udsendelsesarbejdet har været præget af store vanskeligheder med identitets- og nationalitetsfastlæggelse og meget lange sagsbehandlingstider hos myndighederne i Marokko i 2014.

Rigspolitiet har løbende haft en god dialog med den marokkanske ambassade i København med henblik på at få identificeret personer og udstedt rejsedokumenter. Ambassaden sender oplysningerne vedrørende de forelagte personer til endelig identifikation hos de relevante myndigheder i Rabat, hvor

sagsbehandlingstiden har været meget lang. Der er modtaget rejsedokumenter i nogle sager. Ultimo 2014 er samarbejdet med de marokkanske myndigheder, herunder særligt ambassaden forbedret, bl.a. ved at der er aftalt fast mødetid med ambassaden.

Der er gennemført ganske få udsendelser af afviste asylansøgere til Marokko i 2014.

Libanon

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 8 afviste asylansøgere fra Libanon og 12 statsløse (palæstinensere) med Libanon som udsendelsesdestination i udsendelsesposition.

De libanesiske myndigheder vedstår forpligtelsen til at tilbagetage såvel libanesiske statsborgere som statsløse palæstinensere, der er hjemmehørende i Libanon.

Samarbejdet med myndighederne i Libanon er velfungerende. De libanesiske myndigheders sagsbehandlingstid i sager, hvor der er behov for at ansøge om indrejsetilladelse og om udstedelse af hjemrejsedokument, er ca. 3 måneder.

Libanesiske statsborgere, der har et gyldigt pas, kan selv udrejse af Danmark uden yderligere formaliteter. Sker udsendelsen af libanesiske statsborgere med gyldigt pas ved Rigspolitiets foranstaltning, skal de libanesiske myndigheder udstede en indrejsetilladelse, ligesom de skal underrettes 15 dage forud for udsendelsen.

Rigspolitiet sender ansøgningen om indrejsetilladelse til Den Danske Ambassade i Beirut, som forelægger sagen for de libanesiske myndigheder. De libanesiske myndigheder underretter Den Danske Ambassade i Beirut, når der er givet indrejse-tilladelse. Ambassaden sender indrejsetilladelsen, der er gyldig i 3 måneder, til Rigspolitiet. Udlændingen udsendes herefter om nødvendigt under ledsagelse af politiet.

Såfremt udlændingen ikke er i besiddelse af et gyldigt hjemrejsedokument, sender Rigspolitiet ansøgningen om udstedelse af hjemrejsedokument og indrejsetilladelse efter samme fremgangsmåde. Det er ikke en forudsætning for udstedelse af hjemrejsedokument og indrejsetilladelse, at udlændingen aktivt medvirker hertil.

Der er gennemført flere udsendelser til Libanon omfattende både libanesiske statsborgere og statsløse palæstinensere til Libanon i 2014.

Kosovo

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 18 afviste asylansøgere fra Kosovo i udsendelsesposition.

Den 8. juni 2010 underskrev Danmark og Kosovo en tilbagetagelsesaftale, som trådte i kraft den 1. november 2010.

Samarbejdet med myndighederne i Kosovo er velfungerende og sagsbehandlingstiden er kort (typisk et par uger).

Rigspolitiet forelægger sager direkte for Indenrigsministeriet i Kosovo. Forelæggelsen sker ved brug af et skema, som myndighederne i Kosovo har udfærdiget. Skemaet indeholder identitetsoplysninger om udlændingen selv, om udlændingens familiemedlemmer, ligesom numre på identitetsdokumenter er angivet i skemaet. På baggrund af oplysningerne i skemaet samt de medfølgende kopier af identifikationsdokumenter accepterer eller afviser myndighederne i Kosovo herefter den pågældende udlænding. Forelæggelsen kræver ikke udlændingens medvirken. Såfremt udlændingen accepteres, bliver udlændingen udsendt på et EU laissez-passar.

Myndighederne i Kosovo bliver informeret om ankomsttidspunkt mv. ca. en uge før udsendelsen.

Der gennemføres løbende udsendelser til Kosovo.

Serbien

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 14 afviste asylansøgere fra Serbien i udsendelsesposition.

Danmark og Forbundsrepublikken Jugoslavien (nu Serbien og Montenegro) indgik i 2002 en tilbagetagelsesaftale, som trådte i kraft den 8. marts 2003.

Siden ikrafttrædelsen af tilbagetagelsesaftalen har Rigspolitiets samarbejde med myndighederne i Serbien og Montenegro, herunder med Serbiens ambassade i København, der også repræsenterer Montenegro, været meget tilfredsstillende. Ambassadens sagsbehandlingstid ved udstedelse af hjemrejsedokumenter til personer, der er accepteret tilbagetaget af myndighederne i Serbien og Montenegro, er erfaringsmæssigt kort og kræver som udgangspunkt ikke udlændingens medvirken. Afviste asylansøgere fra Serbien, der er i besiddelse af identitetspapirer, udsendes ved anvendelse af et EU laissez-passar.

Der gennemføres løbende udsendelser til Serbien.

Sri Lanka

Ved udgangen af 2014 var der ifølge udtræk fra POLSAS 11 afviste asylansøgere fra Sri Lanka i udsendelsesposition.

Udsendelse til Sri Lanka sker i henhold til en tilbagetagelsesaftale af 18. august 1998 mellem Danmark og Sri Lanka. Tilbagetagelsesaftalen blev senest forlænget frem til den 18. august 2014, og der arbejdes fra Udenrigsministeriets side på, at aftalen forlænges.

Aftalen indebærer blandt andet, at de srilankanske myndigheder forud for en udsendelse til Sri Lanka udsteder rejsedokumenter også i de tilfælde, hvor udlændingen ikke vil medvirke til f.eks. at udfylde ansøgningsformularer.

Rigspolitiet sender ansøgningsformularer og eventuelle identitetsdokumenter til Sri Lankas ambassade i Stockholm. I de tilfælde, hvor udlændingen er uidentificeret, fremstilles udlændingen på ambassaden.

Samarbejdet med de srilankanske myndigheder har været velfungerende. Sagsbehandlingstiden for at få udstedt rejsedokumenter har varieret fra ca. 3 uger til ca. 3 måneder, uanset om der er tale om identificerede eller uidentificerede udlændinge.

Der er gennemført ganske få udsendelser til Sri Lanka i 2014.

Andre udvalgte lande

Udsendelsesarbejdet i forhold til **Albanien** (19 afviste asylansøgere i udsendelsesposition ved udgangen af 2014) og **Bosnien-Hercegovina** (12 afviste asylansøgere i udsendelsesposition ved udgangen af 2014) sker inden for rammerne af de indgåede tilbagetagelsesaftaler. Samarbejdet med myndighederne i de to lande er velfungerende, og der gennemføres løbende udsendelser.

Bilag 1
(Opdateret pr. 1. januar 2015)

Det retlige grundlag for politiets udsendelsesarbejde i asylsager

1.1. Indledning – Overordnede principper	19
1.2. Udlændingemyndighedernes beslutning om udsendelse	19
1.3. Fastsættelse af frist for frivillig udrejse	20
1.4. Administrativ udvisning	20
1.5. Udlændingemyndighedernes fremsendelse af asylsagens akter til Rigspolitiet	21
1.6. Rådgivning af afviste asylansøgere	21
1.7. Udlændingen vil medvirke til udsendelsen og underskriver erklæring herom	23
1.8. Udlændingen vil ikke medvirke til udsendelsen	23
1.9. Politiets adgang til med rettens godkendelse at fremstille udlændingen på ambassader mv.	25
1.10. Politiets adgang til at videregive fingeraftryk og personfotografi til ambassader mv. 25	
1.11. Politiets adgang til ved frihedsberøvelse at sikre udlændingens tilstedeværelse i udsendelsesfasen	25
1.12. Ombudsmandens tilsyn med tvangsmæssige udsendelser	27
1.13. Særlige motivationsfremmende foranstaltninger over for afviste asylansøgere, der er indrejst på et visum	28
1.14. Rigspolitiets forelæggelse af sager for Udlændingestyrelsen med henblik på spørgsmålet om opholdstilladelse på grund af udsendelseshindringer	28
1.15. Rigspolitiets forelæggelse af sager med 1. asyllandsafgørelser	29
1.16. Bilaterale tilbagetagelsesaftaler mellem Danmark og andre lande	30
1.17. Tilbagetagelsesaftaler i EU-regi og danske parallelaftaler	31
1.18. Midlertidig støtteordning for asylansøgere ved frivillig udrejse	33

1.1. Indledning – Overordnede principper

Den danske udlændingelovgivning bygger på det grundlæggende princip, at en udlænding, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, har pligt til selv at udrejse af landet. Dette princip følger af udlændingelovens § 30, stk. 1. Asylansøgere orienteres allerede i den indledende asylansøgningsfase om denne forpligtelse.

For så vidt angår afviste asylansøgere skal udlændingemyndighederne i tilknytning til afslaget på asyl fastsætte en frist for udlændingens frivillige udrejse.

Udrejser en udlænding, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, ikke inden for den fastsatte frist for frivillig udrejse, ”drager politiet omsorg for udrejsen”, jf. udlændingelovens § 30, stk. 2. Udlændinge, der ikke er udrejst inden for den fastsatte frist for frivillig udrejse, betegnes som værende i udsendelsesposition.

Det er således en myndighedsforpligtelse for politiet at sikre, at afviste asylansøgere udrejser af landet i overensstemmelse med udlændingemyndighedernes afgørelse.

Politiets arbejde med de konkrete udsendelsessager for så vidt angår tilrettelæggelse af rejserute, den konkrete udrejsedato mv. har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, hvilket indebærer, at forvaltningslovens regler om partshøring, begrundelse mv. ikke finder anvendelse.

Politiet skal imidlertid i forbindelse med udsendelsesarbejdet iagttage de almindelige regler for politiets virksomhed i henhold til politiloven, f.eks. vedrørende magtanvendelse, og almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om god forvaltningsskik, f.eks. om høflighed, skånsomhed og hensynsfuldhed.

Udlændingeloven giver endvidere hjemmel til en række foranstaltninger, som har til hensigt at fremme udsendelsesarbejdet. Disse foranstaltninger kan iværksættes efter henholdsvis politiets og udlændingemyndighedernes beslutning.

1.2. Udlændingemyndighedernes beslutning om udsendelse

Når Udlændingestyrelsen – hvis der er tale om en sag, hvor ansøgningen anses for åbenbart grundløs – eller Flygtningenævnet meddeler endeligt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7 (asyl), angiver afgørelsen, hvorvidt udlændingen kan udsendes tvangsmæssigt, hvis denne ikke udrejser frivilligt, jf. udlændingelovens § 32 a. I praksis indeholder afgørelsen tillige oplysning om, hvortil – dvs. et navngivet hjemland, et navngivet 1. asylland eller blot ”hjemlandet” – udlændingen kan udsendes tvangsmæssigt af politiet, hvis udlændingen ikke udrejser frivilligt. En afgørelse om udsendelse vil i sager,

der omfatter ægtefæller med forskellig nationalitet, endvidere indeholde nærmere retningslinjer for politiets udsendelse af de pågældende sammen eller hver for sig.

1.3. Fastsættelse af frist for frivillig udrejse

I tilknytning til et afslag på asyl vil udlændingemyndighederne fastsætte en frist for udlændingens frivillige udrejse, jf. udlændingelovens § 33, stk. 1.

Før 1. april 2011 blev udrejsefristen fastsat til straks i asylsager.

Den 1. april 2011 trådte lov nr. 248 af 30. marts 2011 om ændring af udlændingeloven i kraft. Loven implementerede Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandssstatsborgere med ulovligt ophold (Udsendelsesdirektivet). Et hovedelement i lovændringen angik fristen for frivillig udrejse af udlændinge, som ikke har ret til at opholde sig her i landet. Lovændringen indebar, at udrejsefristen som udgangspunkt skulle fastsættes til 7 dage i sager angående afslag på asyl. Dog kunne udrejsefristen fastsættes til straks i ”påtrængende tilfælde”, jf. udlændingelovens § 33, stk. 2, 4. pkt. Påtrængende tilfælde foreligger navnlig, når udlændingen er til fare for statens sikkerhed eller en alvorlig trussel mod den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed, når udlændingen har begået et strafbart forhold, når der er tale om svig eller en åbenbart grundløs ansøgning, eller når der er risiko for, at udlændingen vil forsvinde eller unddrage sig udsendelse, jf. udlændingelovens § 33, stk. 2, 5. pkt.

Ved lov nr. 430 af 1. maj 2013 om ændring af bl.a. udlændingeloven, der trådte i kraft den 2. maj 2013, blev reglerne om udrejsefristen på ny ændret. I sager om afslag på asyl fastsættes udrejsefristen således nu som udgangspunkt til 15 dage, jf. udlændingelovens § 33, stk. 2, 2. pkt.

1.4. Administrativ udvisning

Et andet hovedelement i lov nr. 248 af 30. marts 2011, der trådte i kraft den 1. april 2011, angår administrativ udvisning af udlændinge i tilfælde, hvor udrejsefristen fastsættes til straks, eller hvor udlændingen ikke er udrejst i overensstemmelse med udrejsefristen. I disse tilfælde skal tredjelandssstatsborgere ved en afgørelse fra Udlændingestyrelsen udvises af landet med indrejseforbud, medmindre særlige grunde taler herimod, jf. udlændingelovens § 25 b, stk. 2.

Reglerne om indrejseforbud blev ændret ved lov nr. 516 af 26. maj 2014, der trådte i kraft den 1. januar 2015. Indrejseforbuddet meddeles for 2 år, jf. udlændingelovens § 32, stk. 4, 5. pkt. Der vil dog i gentagelsestilfælde være mulighed for at meddele en tredjelandssstatsborger et indrejseforbud for 5 år, jf. udlændingelovens § 32, stk. 4, 3. pkt.

Indrejseforbuddet, der meddeles i forbindelse med en sådan udvisning efter udlændingelovens § 25 b, stk. 2, forbyder indrejse og ophold i EU- og Schengenlandene, hvorfor et indrejseforbud indberettes til Schengeninformationssystemet (siden den 9. april 2013 SIS II), jf. udlændingelovens § 58 g, stk. 1, nr. 6.

Hvis den udviste tredjelandstatsborger har en gyldig opholdstilladelse i en anden medlemsstat, skal de danske myndigheder konsultere myndighederne i denne medlemsstat, forinden der sker indberetning til SIS II. Fastholder den anden medlemsstat den meddelte opholdstilladelse, vil det danske indrejseforbud ikke blive indberettet til SIS II. Tredjelandstatsborgeren vil således kun have et nationalt indrejseforbud i Danmark. Hvis en medlemsstat påtænker at udstede en opholdstilladelse til en tredjelandstatsborger, der har et indrejseforbud meddelt af Danmark, skal den forinden konsultere de danske myndigheder. Hvis opholdstilladelsen udstedes, skal Danmark slette indberetningen af den pågældende, men Danmark kan dog opføre vedkommende på den nationale liste over uønskede personer.

1.5. Udlændingemyndighedernes fremsendelse af asylsagens akter til Rigspolitiet

I sager om afslag på asyl foretager politiet konsekvent udrejsekontrol med henblik på at sikre, at afviste asylansøgere udrejser i overensstemmelse med deres forpligtelse hertil. Erfaringsmæssigt udrejser kun få asylansøgere på egen hånd i overensstemmelse med deres forpligtelse hertil.

Politiets udsendelsesarbejde i relation til afviste asylansøgere er centraliseret. Opgaven varetages således på landsplan af Rigspolitiet (Nationalt Udlændingecenter – NUC).

Samtidig med, at Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet træffer endelig afgørelse om afslag på asyl, sender Udlændingestyrelsen/Flygtningenævnet – uden at udlændingens samtykke hertil er fornødent – alle akter, der er indgået i sagen, herunder eventuelle originale identitetspapirer, til Rigspolitiet, jf. udlændingelovens § 30, stk. 4.

Rigspolitiet foretager umiddelbart efter modtagelsen af akterne i en sag om en afvist asylansøger en gennemgang (visitation) af sagen med henblik på planlægning af den videre sagsgang.

1.6. Rådgivning af afviste asylansøgere

Hvis det efter politiets indledende undersøgelser må formodes, at en afvist asylansøger – i overensstemmelse med sin forpligtelse hertil – er udrejst af landet, foretager politiet ikke yderligere.

Alle afviste asylansøgere, der ikke kan formodes udrejst, tilsiges til en udrejsekontrol hos Rigspolitiet kort tid efter udløbet af den fastsatte udrejsefrist med henblik på at igangsætte aktive udsendelsesbestræbelser.

Ved udrejsekontrollen indskærper politiet udrejsepligten og opfordrer udlændingen til at medvirke til udrejsen af Danmark samt til at underskrive en erklæring herom.

Udlændingen vejledes endvidere om, at når politiet ”drager omsorg for udrejsen”, skal udlændingen meddele de nødvendige oplysninger hertil og medvirke til tilvejebringelse af nødvendig rejselægitimation og visum og til udrejsen i øvrigt, jf. udlændingelovens § 40, stk. 5, 1. pkt.

Udlændingen vejledes yderligere om muligheden for at modtage økonomisk støtte – 3.982,78 kr. til personer over 18 år og 1.991,39 kr. til personer under 18 år (2015-satsen), jf. bekendtgørelse nr. 1446 af 12. december 2014 § 3, stk. 18 – ved medvirken til udrejse til hjemlandet eller det tidligere opholdsland uden ugrundet ophold, jf. udlændingelovens § 43 a. Udlændingen vejledes herudover om, at politiet vil kunne hjælpe med praktisk bistand til planlægning af rejsen, ligesom politiet vil kunne betale billetter og transport af ejendele, hvis udlændingen ikke selv har penge hertil, jf. udlændingelovens § 43, stk. 2.

Udlændingen gøres tillige bekendt med konsekvenserne af ikke at ville underskrive erklæringen om at medvirke til udsendelse af Danmark, dvs. Rigspolitiets indstilling til Udlændingestyrelsen om anvendelse af ”kostpengeordningen”, eventuelt fulgt op af en indstilling til Udlændingestyrelsen om overflytning til udrejsecenteret og målrettet anvendelse af meldepligt i udrejsecenteret, eventuel anvendelse af frihedsberøvelse og (siden den 1. april 2011) om administrativ udvisning med indrejseforbud og indberetning til SIS II. Udrejsecenter Sjælsmark åbnede i februar 2015.

Udlændingen orienteres herudover om, at politiet om nødvendigt kan udsende udlændingen under anvendelse af fysisk magt, og at politiet løbende vurderer, om der er mulighed for at udsende udlændingen – også selv om udlændingen ikke medvirker hertil.

Ved lov nr. 430 af 1. maj 2013 om ændring af bl.a. udlændingeloven, der trådte i kraft den 2. maj 2013, blev der indsat en ny bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 8, hvorefter udlændinge, der har fået endeligt afslag på asyl og fastsat en udrejsefrist, skal tilbydes uvildig rådgivning om mulighederne for hjemrejse, herunder om mulighederne for støtte til genetablering i det land, hvortil udlændingen udrejser. Den uvildige rådgivning skal varetages af en eller flere private organisationer. Efter forarbejderne til bestemmelsen skal den styrkede rådgivning finde sted hurtigst muligt efter det endelige afslag på asyl (eller humanitær opholdstilladelse) og så vidt muligt inden for udrejsefristen, der som udgangspunkt vil være på 15 dage. Opgaven med ”Styrket rådgivning af afviste

asylansøgere” blev i 2014 og bliver i 2015 varetaget af to leverandører: Dansk Flygtningehjælp og Røde Kors. Kontrakterne for 2015 er justeret med yderligere tyngde på videndeling leverandørerne i mellem og med relevante samarbejdsparter, herunder Rigspolitiet og vinderen af det udbud, som Udenrigsministeriet er ved at gennemføre med henblik på reintegrationsprojekter i Afghanistan, Irak og Somalia.

1.7. Udlændingen vil medvirke til udsendelsen og underskriver erklæring herom

Vil udlændingen medvirke til udsendelsen, og underskrives erklæringen om medvirken, vil politiet sammen med udlændingen søge at tilvejebringe forudsætningerne for udrejsen, herunder få udstedt nødvendige rejsedokumenter/tilbagerejsetilladelser ved henvendelse til hjemlandets myndigheder, og derefter planlægge udsendelsen/udrejsen. Har udlændingen samarbejdet med politiet under hele udsendelsesforløbet, vil udlændingen i forbindelse med, at politiet påser, at udlændingen udrejser af landet, kunne få udbetalt økonomisk støtte, hvis udlændingelovens øvrige betingelser herfor er opfyldt.

I forhold til en udlænding, der har medvirket til asylsagens oplysning, og som også medvirker til udrejsen uden ugrundet forhold, afholdes de udgifter, der er forbundet med udrejsen, endeligt af statskassen, hvis udlændingelovens øvrige betingelser herfor er opfyldt, jf. udlændingelovens § 43, stk. 2, 3. og 4. pkt.

1.8. Udlændingen vil ikke medvirke til udsendelsen

1.8.1. Afgørelse om udvisning med indrejseforbud

Konstaterer politiet ved en udrejsekontrol, at udlændingen ikke er udrejst i overensstemmelse med den fastsatte udrejsefrist, orienteres Udlændingestyrelsen herom med henblik på, at Udlændingestyrelsen træffer afgørelse om administrativ udvisning, jf. udlændingelovens § 25 b, stk. 2.

1.8.2. Politiets indstilling til kostpengeordningen/overflytning til et Udrejsecenter

Afviser udlændingen – efter at have fået tilbud om økonomisk støtte, fået indskærpet udrejsepligten og være blevet vejledt om udsendelsesproceduren – at medvirke til udsendelsen, indstiller politiet straks til Udlændingestyrelsen, at udlændingen sættes på ”kostpengeordningen”, således at udlændingen som udgangspunkt alene får udbetalt kontante ydelser til dækning af kostudgifter samt får nødvendige sundhedsmæssige ydelser.

Politiets indstilling til Udlændingestyrelsen om kostpengeordningen/overflytning til et Udrejsecenter er ikke en afgørelse, men derimod faktisk forvaltningsvirksomhed. Forvaltningslovens § 19 om partshøring og § 22 og § 24 om begrundelse gælder derfor ikke for politiets sagsbehandling i forbindelse med

indstillingen til Udlændingestyrelsen, og det samme gælder i forhold til forvaltningslovens § 8 om partsrepræsentation.

Udlændingestyrelsen vil som udgangspunkt skulle træffe afgørelse om, at udlændingen sættes på kostpengeordningen, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 12, nr. 2. Kun i helt særlige undtagelsestilfælde, f.eks. ved uledsagede mindreårige asylansøgere og personer med visse former for livstruende sygdomme, træffer Udlændingestyrelsen ikke afgørelse om kostpengeordning. I sådanne tilfælde vil Udlændingestyrelsen i stedet umiddelbart kunne træffe afgørelse om overflytning af udlændingen til et udrejsecenter, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt.

Politiet skal på tilsvarende måde indstille til kostpengeordningen, hvis en udlænding, som ved udrejsekontrollen har underskrevet erklæring om medvirken, efterfølgende alligevel ikke reelt aktivt medvirker hertil.

Udlændingestyrelsens afgørelse om at sætte en udlænding på kostpengeordningen kan påklages til Justitsministeriet. Klagen har ikke opsættende virkning.

Når udlændingen på baggrund af Udlændingestyrelsens afgørelse har været på kostpengeordningen i én måned, foretager politiet på ny udrejsekontrol. Udlændingen skal i den forbindelse på ny indskræpes udrejsepligten og opfordres til at medvirke til udsendelsen. Ønsker udlændingen på dette tidspunkt at medvirke til udsendelsen, behandles sagen videre som beskrevet ovenfor om udlændinge, der medvirker til udrejsen. Dog har udlændinge, som først på dette tidspunkt ønsker at medvirke, ikke mulighed for at få økonomisk støtte i forbindelse med den frivillige udrejse.

Ønsker udlændingen efter at have været på kostpengeordningen i én måned fortsat ikke at medvirke til udsendelsen, kan politiet indstille til Udlændingestyrelsen, at udlændingen overflyttes til et udrejsecenter.

I forarbejderne til lov nr. 430 af 1. maj 2013, der trådte i kraft den 2. maj 2013, lægges der med henvisning til den politiske aftale ”Øget fokus på udrejse – nye muligheder for asylansøgere” fra den 19. september 2012 op til en mere målrettet anvendelse af overflytning til udrejsecenter og meldepligt som motivationsfremmende foranstaltninger.

1.8.3. Politiets anvendelse af meldepligt i et udrejsecenter som led i udsendelsesproceduren

Udlændinge, der overflyttes til et udrejsecenter, kan pålægges meldepligt hos politiet, hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse eller medvirken til udrejsen, jf. udlændingelovens § 34, stk. 3. Rigspolitiets afgørelse om meldepligt kan påklages til Justitsministeriet, jf. udlændingelovens § 48, 5. pkt. Klagen har ikke opsættende virkning, jf. udlændingelovens § 48, 6. pkt.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen i § 34, stk. 3, der blev indsat i loven ved lov nr. 430 af 1. maj 2013, som trådte i kraft den 2. maj 2013, at meldepligt som motivationsfremmende foranstaltning fremover skal anvendes mere målrettet og koncentreret om de sager, hvor meldepligten konkret og reelt kan anses for at have en nytteværdi i forhold til den konkrete udsendelse.

1.8.4. Politiets anvendelse af frihedsberøvelse på grund af manglende medvirken som led i udsendelsesproceduren

En udlænding, som ikke medvirker til udrejsen, kan frihedsberøves, hvis kostpengeordningen, overflytning til et udrejsecenter og meldepligt ikke er tilstrækkeligt til at sikre udlændingens medvirken til udrejsen, jf. udlændingelovens § 36, stk. 6.

En udlænding, som ikke medvirker til udrejsen, kan endvidere frihedsberøves med henblik på at sikre, at udlændingen meddeler de nødvendige oplysninger til udrejsen og medvirker til tilvejebringelse af den nødvendige rejselegitimation og til udrejsen i øvrigt, jf. udlændingelovens § 36, stk. 5.

Se endvidere nedenfor i punkt 1.11. om frihedsberøvelse med henblik på at sikre udlændingens tilstedeværelse til en udsendelse.

1.9. Politiets adgang til med rettens godkendelse at fremstille udlændingen på ambassader mv.

Retten kan på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent med henblik på udsendelse af udlændingen, bestemme, at en udlænding, der ikke ønsker at medvirke dertil, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation, jf. udlændingelovens § 40, stk. 5, 2. pkt. Bestemmelsen anvendes i tilfælde, hvor udlændingen ikke vil rette henvendelse til hjemlandets repræsentation med henblik på identifikation/nationalitetsfastlæggelse og/eller udstedelse af rejsedokument/hjemrejsetilladelse.

Efter fast retspraksis anvendes bestemmelsen ligeledes i forbindelse med fremstillinger for delegationer fra hjemlande med henblik på identitets- og nationalitetsfastlæggelse.

1.10. Politiets adgang til at videregive fingeraftryk og personfotografi til ambassader mv.

Politiet kan med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument videregive fingeraftryk og personfotografi til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer, jf. udlændingelovens § 40 a, stk. 9, 2. pkt., og § 40 b, stk. 9, 2. pkt.

1.11. Politiets adgang til ved frihedsberøvelse at sikre udlændingens tilstedeværelse i udsendelsesfasen

Politiet kan, såfremt administrative foranstaltninger som pasdeponering, pålæg om ophold og meldepligt, jf. udlændingelovens § 34, stk. 1, ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for udsendelse af en udlænding, der har fået endeligt afslag på asyl, efter en konkret vurdering frihedsberøve udlændingen, jf. udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt. Politiets afgørelse om frihedsberøvelse kan påklages til Justitsministeriet. Klagen har ikke opsættende virkning. Løslades udlændingen ikke inden for 3 døgn efter frihedsberøvelsens iværksættelse, skal udlændingen af politiet fremstilles for retten, der tager stilling til frihedsberøvelsens lovlighed og fortsatte opretholdelse, jf. udlændingelovens § 37, stk. 1, 1. pkt. Retten fastsætter en frist for den fortsatte tilbageholdelse. Denne frist kan senere forlænges af retten, dog højst med 4 uger ad gangen, jf. udlændingelovens § 37, stk. 3, 2. og 3. pkt.

Udlændingeloven indeholdt frem til den 1. april 2011 ikke en bestemmelse om en længste udstrækning af frihedsberøvelsen. Ved vurderingen af længden af frihedsberøvelsens udstrækning fandt således alene almindelige proportionalitetshensyn og hensynet til Danmarks internationale forpligtelser anvendelse, herunder om udsendelsesproceduren skred fremad og om udsigten til, at en udsendelse ville kunne ske inden for en rimelig tidshorisont.

Ved lov nr. 248 af 30. marts 2011, der implementerede Udsendelsesdirektivet, og som trådte i kraft den 1. april 2011, blev der i udlændingelovens § 37, stk. 8, 1. pkt., indsat en bestemmelse, hvorefter en frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter udlændingelovens § 36 af en udlænding, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, ikke må finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 måneder. Retten kan dog forlænge dette tidsrum i op til yderligere 12 måneder, hvis der foreligger særlige omstændigheder, jf. udlændingelovens § 37, stk. 8, 2. pkt.

De særlige omstændigheder kan bl.a. være, hvis udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af udlændingens manglende medvirken til udsendelsen, eller hvis der er forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendig rejselegitimation og indrejsetilladelse.

Der gælder således nu en absolut grænse for frihedsberøvelsens udstrækning på i alt 18 måneder.

Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen er under forberedelse og gennemføres med omhu, jf. udlændingelovens § 37, stk. 8, 3. pkt.

I forbindelse med implementeringen af Udsendelsesdirektivet blev der endvidere i udlændingelovens § 37, stk. 9, indsat en bestemmelse, der fastslår, at frihedsberøvelse med henblik på udsendelse af en udlænding skal finde sted i særlige faciliteter. Hvis dette ikke er muligt, skal den frihedsberøvede holdes adskilt fra almindelige indsatte (personer, som enten er varetægtsfængslede på grund af kriminalitet, eller som afsoner en idømt straf). Bestemmelsen findes nu i § 37, stk. 10, jf. lov nr. 1619 af 26. december 2013. Ved denne lovændring blev der endvidere som et nyt 3. pkt. i stk. 10, indsat en bestemmelse, hvorefter uledsagede mindreårige ikke må frihedsberøves i fængsler.

Frihedsberøvelse af udlændinge i medfør af udlændingelovens § 36 sker i dag – når bortses fra helt kortvarige frihedsberøvelser – i Institutionen for Frihedsberøvede Asylansøgere, Ellebæk, der ikke er et fængsel.

Det bemærkes, at der ikke skal tages særlige forholdsregler for så vidt angår adskillelseskravet for udlændinge, der afvises efter reglerne i udlændingelovens § 28, eller som udvises af landet på grund af kriminalitet efter udlændingelovens §§ 22-24, § 25 a, stk. 1, eller § 25 c.

1.12. Ombudsmandens tilsyn med tvangsmæssige udsendelser

Ved lov nr. 248 af 30. marts 2011, der trådte i kraft den 1. april 2011, blev der indsat en ny § 30 a i udlændingeloven om Folketingets Ombudsmands tilsyn med tvangsmæssige udsendelser.

Tilsynet omfatter tiden fra beslutningen om tvangsmæssig udsendelse, og frem til udsendelsen er gennemført. Det betyder i praksis, at tilsynet omfatter tiden fra politiet konstaterer, at en udlænding ikke er udrejst i overensstemmelse med en fastsat udrejsefrist, og frem til det tidspunkt, hvor politiets udsendelsessag afsluttes, herunder når udlændingen overleveres til andre landes myndigheder.

Folketingets Ombudsmand skal ved tilsynet særligt påse, at politiets virksomhed i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Medarbejdere fra ombudsmandsinstitutionen har mulighed for efter eget ønske at deltage i tvangsmæssige udsendelser. Dette sker i praksis ved en række udsendelser hvert år.

Rigspolitiet er i en løbende dialog med Folketingets Ombudsmand med henblik på at kvalitetssikre udsendelsesarbejdet. Medarbejdere fra ombudsmanden deltager i undervisning af det ledsagende politipersonale.

Folketingets Ombudsmand afgav i december 2012 sin første årsrapport for 2011 for tilsynet med tvangsmæssige udsendelser, jf. udlændingelovens § 30 a, stk. 5. Den 10. april 2013 afgav Folketingets Ombudsmand sin endelige redegørelse for

afsluttede udsendelsessager i 2011. Den 16. december 2013 afgav Folketingets Ombudsmand sin endelige redegørelse for afsluttede udsendelsessager i 2012. Den 18. december 2013 afgav Folketingets Ombudsmand sin årsrapport for 2012 for tilsynet med tvangsmæssige udsendelser. Årsrapporterne er tilgængelige på ombudsmandens hjemmeside. Folketingets Ombudsmands redegørelse for arbejdet på udsendelsesområdet i 2013 er indarbejdet i den almindelige årsberetning.

1.13. Særlige motivationsfremmende foranstaltninger over for afviste asylansøgere, der er indrejst på et visum

Udlændingeloven indeholder regler, der retter sig mod udlændinge, som af Danmark har fået udstedt et visum, og som under visumopholdet ansøger om asyl her i landet eller i et andet Schengenland og derefter efterfølgende frafalder eller meddeles afslag på ansøgningen. En sådan udlænding vil som udgangspunkt være afskåret fra at få et visum udstedt af Danmark i fem år, jf. udlændingelovens § 4 c, stk. 3, nr. 2, kunne blive udvist af Danmark med indrejseforbud gældende i to år på grund af ulovligt ophold, jf. udlændingelovens § 25 b, og i tilfælde af udvisning konsekvent blive indberettet til SIS II, jf. udlændingelovens § 58 g, stk. 1, nr. 5. Har en sådan udlænding imidlertid medvirket til asylsagens oplysning, herunder til fastlæggelsen af identitet og rejserute, og udrejser udlændingen selv eller medvirker til udrejsen uden ugrundet ophold efter et afslag på eller frafald af asylansøgningen, vil udlændingen kunne få visum igen efter sædvanlig praksis, jf. udlændingelovens § 4 c, stk. 6, udlændingen vil ikke blive udvist af Danmark med indrejseforbud (ikke krav om medvirken til oplysningen af asylsagen) og indberettet til SIS II, og udgifterne til udrejsen vil normalt blive afholdt endeligt af statskassen, jf. udlændingelovens § 43, stk. 2, 3. og 4. pkt. Bestemmelsen om statskassens endelige afholdelse af udgifterne til udrejsen gælder alle afviste asylansøgere, der har medvirket til asylsagens oplysning og medvirker til udsendelsen.

Alle udlændinge vejledes om disse motivationsfremmende tiltag i forbindelse med indgivelse af en ansøgning om asyl. Endvidere vejleder politiet i forbindelse med udrejsekontrollen udlændinge, der har fået afslag eller frafaldet asylansøgningen, om de motivationsfremmende tiltag.

En udlænding, som ikke medvirker til udsendelsen, og hvis udsendelse politiet derfor drager omsorg for, skal afholde de udgifter, der for udlændingens eget vedkommende er forbundet hermed. Har udlændingen ikke tilstrækkelige midler, afholdes udgifterne foreløbigt af statskassen, jf. udlændingelovens § 43, stk. 2, 1. og 2. pkt.

1.14. Rigspolitiets forelæggelse af sager for Udlændingestyrelsen med henblik på spørgsmålet om opholdstilladelse på grund af udsendelseshindringer

Der kan efter udlændingelovens § 9 c, stk. 2, efter ansøgning gives opholdstilladelse til en udlænding, der er meddelt afslag på en ansøgning om

opholdstilladelse efter lovens § 7 (asyl), hvis 1) udsendelse af udlændingen ikke har været mulig i mindst 18 måneder, 2) udlændingen har medvirket ved udsendelsesbestræbelserne i sammenhængende 18 måneder, og 3) udsendelse efter de foreliggende oplysninger for tiden må anses for udsigtsløs.

Der er ved cirkulære nr. 123 af 13. juli 2000 fastsat retningslinjer for Rigspolitiets forelæggelse for Udlændingestyrelsen af sådanne sager om opholdstilladelse på grund af udsendeshindringer.

Rigspolitiet forelægger med henvisning til dette cirkulære alle verserende udsendelsessager for Udlændingestyrelsen, når der er forløbet 18 måneder fra udløbet af den fastsatte udrejsefrist. Ved forelæggelsen vedlægges relevante kopier fra udsendelsessagen til belysning af de iværksatte udsendelsesbestræbelser.

Det oplyses endvidere, om udlændingen medvirker/ikke medvirker og – i bekræftende fald – fra hvilket tidspunkt/i hvilke perioder, ligesom det kort anføres, hvad udsendelsen af udlændingen beror på. Endelig indeholder forelæggelsen en vurdering af udsendelsesmulighederne, herunder om tidsperspektivet, der understøttes af en intern plan for den fortsatte behandling af sagen.

Rigspolitiet bygger sin vurdering af udsendelsesmulighederne på de undersøgelser, som er foretaget i sagen, og på oplysninger om og erfaringer med mulighederne for at skabe forudsætningerne for udsendelse til det land, som udlændingen skal udsendes til.

Udlændingestyrelsen tager på grundlag af Rigspolitiets forelæggelse af sagen stilling til, om udlændingen skal meddeles midlertidig opholdstilladelse som udsendeshindret i medfør af udlændingelovens § 9 c, stk. 2. Der er i vejledning nr. 122 af 13. juli 2000 fastsat nærmere regler for Udlændingestyrelsens behandling af sagerne. Der er klageadgang til Justitsministeriet i tilfælde af, at Udlændingestyrelsen meddeler udlændingen afslag på opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9 c, stk. 2.

Er udsendelsessagen fortsat verserende efter 36/54/72 osv. måneder, forelægger Rigspolitiet på ny sagen for Udlændingestyrelsen.

Må det på baggrund af Rigspolitiets undersøgelser konstateres, at en udsendelse ikke kan gennemføres i overensstemmelse med udlændingemyndighedernes afgørelse herom på grund af forhold, der er uafhængige af udlændingens medvirken, forelægges sagen for Udlændingestyrelsen med en kortfattet begrundelse herfor og med bemærkning om, at udsendelsessagen anses for afsluttet for politiets vedkommende.

1.15. Rigspolitiets forelæggelse af sager med 1. asyllandsafgørelser

Har Udlændingestyrelsen/Flygtningenævnet truffet afgørelse om, at en udlænding tvangsmæssigt kan udsendes til et 1. asylland, afklarer Rigspolitiet hurtigst muligt ved en skriftlig henvendelse til myndighederne i det udpegede 1. asylland, om udlændingen kan tillades indrejse.

Når det på baggrund af Rigspolitiets undersøgelser konstateres, at en udsendelse ikke kan gennemføres til det udpegede 1. asylland, fordi 1. asyllandet har afslået at lade udlændingen indrejse, forelægges sagen med henvisning hertil snarest muligt for Udlændingestyrelsen/Flygtningenævnet med bemærkning om, at udsendelsessagen herefter anses for afsluttet for Rigspolitiets vedkommende.

1.16. Bilaterale tilbagetagelsesaftaler mellem Danmark og andre lande

Mulighederne for at effektuere en beslutning om udrejse afhænger bl.a. af holdningen hos myndighederne i det land, som den pågældende udlænding tvangsmæssigt kan udsendes til. Efter dansk opfattelse påhviler der stater en folkeretlig forpligtelse til at modtage egne statsborgere, hvorfor der som udgangspunkt ikke findes behov for at regulere forholdet i særlige aftaler.

Nogle lande stiller imidlertid som betingelse for at modtage egne statsborgere (dvs. først og fremmest dem, som ikke ønsker at vende frivilligt tilbage til hjemlandet), at der indgås en folkeretligt bindende aftale mellem Danmark og det pågældende andet land. En sådan aftale indgås under udenrigstjenestens medvirken og på udenrigsministerens ansvar.

I en sådan tilbagetagelsesaftale er typisk følgende forhold regulerede: De persongrupper, det pågældende land er forpligtet til at tilbagetage (ud over egne statsborgere måske tredjelandes statsborgere og statsløse, der har haft fast ophold i det andet land), krav til dokumentationen for identitet og statsborgerskab, procedurerne – herunder tidsfrister – der skal overholdes, og de kompetente myndigheder.

En aftale forhandles af Justitsministeriet i samråd med Udenrigsministeriet og Rigspolitiet. Aftaleteksten bygger i det væsentlige på en EU-standardtekst. En aftale skal undertegnes af de to landes regeringer og træder først i kraft, når begge lande derefter har godkendt den efter deres respektive nationale (forfatningsretlige) procedurer. For Danmarks vedkommende kræves ingen særlige gennemførelsesforanstaltninger, idet lovgivningen er indrettet herpå. Gennemførelsen af de internretlige procedurer i det andet land indebærer som regel indhentelse af et samtykke i det parlamentariske system. Der kan dog indgås særlig aftale om, at principperne i tilbagetagelsesaftalen finder anvendelse allerede fra undertegnelsen eller umiddelbart derefter.

Der er indgået bilaterale traktater om tilbagetagelse (eventuelt som en klausul herom i en mere omfattende traktat) med følgende lande: Tyskland

(grænseoverløberoverenskomst 1954), de nordiske lande (nordisk paskontroloverenskomst 1957), Litauen (1992), Estland (1993), Letland (1996), Slovenien (1997), Bulgarien (1997), Sri Lanka (1998) og Rumænien (1999).

Der blev den 29. maj 2002 undertegnet en aftale med Forbundsrepublikken Jugoslavien, som trådte i kraft den 8. marts 2003. Aftalen anvendes nu i forhold til såvel Serbien som Montenegro.

Der blev den 30. april 2003 undertegnet en aftale med Armenien, der trådte i kraft den 1. januar 2004.

Der blev den 18. oktober 2004 undertegnet en aftale med Bosnien-Hercegovina, der fandt anvendelse fra den 1. november 2004 og formelt trådte i kraft den 1. december 2007.

Der blev den 18. oktober 2004 undertegnet en trepartsaftale om tilbagetagelse mellem Danmark, Afghanistan og UNHCR. Aftalen trådte i kraft ved undertegnelsen.

Der blev den 23. juni 2006 undertegnet en tilbagetagelsesaftale med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. Aftalen trådte i kraft den 8. oktober 2007.

Der blev den 13. maj 2009 undertegnet en tilbagetagelsesaftale mellem Danmark og Irak. Aftalen trådte i kraft ved undertegnelsen.

Der blev den 8. juni 2010 undertegnet en tilbagetagelsesaftale mellem Danmark og Kosovo. Aftalen trådte i kraft den 1. november 2010.

Der blev den 23. juni 2011 undertegnet en tilbagetagelsesaftale mellem Danmark og Schweiz. Aftalen trådte i kraft den 1. januar 2013.

Aftalen mellem Justitsministeriet og den kinesiske turistmyndighed CNTA om en særlig ordning om udstedelse af turistvisa til kinesere (ADS-aftalen), der trådte i kraft den 1. september 2004, indeholder bestemmelser om de kinesiske myndigheders pligt til at tilbagetage kinesiske statsborgere, der overskrider fristen i visummet for tilbagerejse.

Udlændingestyrelsen og myndighederne i Somaliland aftalte i 1997 (forlænget i 2000, 2003, 2006, 2009 og 2012) et praktisk arrangement om tilbagerejse. Der er tale om en såkaldt forvaltningsoverenskomst, dvs. en aftale eller et arrangement af udpræget teknisk karakter mellem fagmyndigheder uden udenrigstjenestens medvirken. Aftalen udløb den 1. august 2014, og der arbejdes fra Udlændingestyrelsens side på en forlængelse.

1.17. Tilbagetagelsesaftaler i EU-regi og danske parallelaftaler

EU arbejder løbende på at indgå tilbagetagelsesaftaler med tredjelande, eventuelt i form af tilbagetagelsesklausuler i f.eks. associeringsaftaler. Der er indgået egentlige tilbagetagelsesaftaler med følgende lande, idet ikrafttrædelsestidspunktet er anført i parentes:

- Hong Kong (1. marts 2004)
- Macao (1. juni 2004)
- Albanien (1. maj 2006)
- Rusland (1. juni 2007)
- Ukraine (1. januar 2008)
- Montenegro (1. januar 2008)
- Makedonien (1. januar 2008)
- Serbien (1. januar 2008)
- Bosnien-Hercegovina (1. januar 2008)
- Moldova (1. januar 2008)
- Pakistan (1. december 2010)
- Georgien (1. marts 2011)
- Armenien (1. januar 2014)
- Kap Verde (ikrafttrædelse beror på ratifikation)
- Aserbajdsjan (1. september 2014)
- Tyrkiet (1. oktober 2014)

Der er yderligere indhentet forhandlingsmandater i forhold til

- Marokko
- Algeriet
- Kina
- Hviderusland
- Tunesien

Kommissionen har på baggrund af forhandlingsmandaterne indledt drøftelser med

- Marokko
- Algeriet
- Kina
- Hviderusland

De aftaler, der indgås af EU vedrørende tilbagetagelse, er omfattet af Danmarks forbehold på området for retlige og indre anliggender. Danmark er derfor ikke umiddelbart omfattet af aftalerne. I alle aftalerne/aftaleudkastene er der imidlertid indføjet en klausul om indgåelse af en tilsvarende aftale med Danmark.

Den 16. marts 2007 blev der i København underskrevet en bilateral tilbagetagelsesaftale mellem Danmark og Ukraine. Aftalen trådte i kraft den 1. marts 2009.

Den 27. maj 2008 blev der underskrevet en bilateral tilbagetagelsesaftale mellem Danmark og Rusland. Aftalen trådte i kraft den 1. oktober 2009 og kunne anvendes i praksis fra den 26. april 2011 efter undertegnelsen af en implementeringsprotokol.

Den 1. december 2008 trådte en bilateral tilbagetagelsesaftale mellem Danmark og Albanien i kraft.

Danmark har på baggrund af tilsvarende EU-aftaler indgået en aftale om visumlempelse og tilbagetagelse med Moldova på bilateralt grundlag. Aftalen blev undertegnet den 22. marts 2011 og trådte i kraft den 1. august 2011.

Danmark har endvidere indgået en bilateral tilbagetagelsesaftale med Georgien på baggrund af EU-aftalen. Aftalen blev undertegnet den 11. november 2014 og er endnu ikke trådt i kraft.

Forhandlinger om en bilateral tilbagetagelsesaftale med Aserbajdsjan forventes indledt i løbet af foråret 2015.

1.18. Midlertidig støtteordning for asylansøgere ved frivillig udrejse

Ved aktstykke nr. 56 af 18. december 2012 blev der indført en midlertidig støtteordning for asylansøgere, der frivilligt udrejser af Danmark. Ordningen omfattede asylansøgere, der var indrejst inden den 18. december 2012, og som var registreret som asylansøgere af Udlændingestyrelsen inden den 1. juli 2013. Ordningen omfattede såvel afviste asylansøgere (asylansøgere i udsendelsesposition) som asylansøgere, der frafaldt deres ansøgning. Visse grupper af asylansøgere var undtaget fra støtteordningen. Det drejede sig om asylansøgere, som ikke skulle have behandlet deres ansøgning i Danmark, asylansøgere fra en række angivne lande, hvis sag behandles i den særligt hastende åbenbart grundløse procedure, og udlændinge med en afgørelse om tålt ophold, eller som er udvist med indrejseforbud på grund af kriminalitet.

Det fulgte af aktstykke nr. 56, at ansøgning om økonomisk støtte skulle være indgivet senest den 30. juni 2013.

Ved aktstykke nr. 126 af 20. juni 2013 blev fristen for ansøgning om støtte efter den midlertidige støtteordning til frivillig hjemrejse forlænget med 6 måneder til udløb den 31. december 2013.

Ved ansøgning inden den 1. april 2013 udgjorde støttebeløbet 20.000 kr. for en voksen og 10.000 kr. for et barn. Ved ansøgning efter den 1. april 2013 – og senest den 30. juni 2013 – udgjorde støttebeløbet 15.000 kr. pr. voksen og 7.000 kr. pr. barn. Hertil kom eventuel støtte til erhvervsudstyr med op til 10.000 kr. pr. voksen.

Ved ansøgning i perioden fra den 1. juli 2013 til den 31. december 2013 udgjorde støttebeløbet fortsat 15.000 kr. pr. voksen og 7.000 kr. pr. barn under 18 år. Ved ansøgning efter 30. juni 2013 ydes der ikke støtte til erhvervsudstyr.

Ansøgere, der blev godkendt til at være omfattet af ordningen, fik tillige betalt hjemtransport samt transport af personlige ejendele.

Det var Udlændingestyrelsen, der traf afgørelse om, hvorvidt betingelserne for at være omfattet af ordningen var opfyldt. Udlændingestyrelsens afgørelse kunne påklages til Justitsministeriet.

Udlændingestyrelsen havde endvidere ansvaret for den grundlæggende information til asylansøgerne om ordningen i form af skriftligt materiale og afholdelse af informationsmøder.

Det er IOM (International Organization for Migration), som har stået for den praktiske tilrettelæggelse mv. af den frivillige udrejse.

Dansk Flygtningehjælp har varetaget rådgivning i forbindelse med ordningen.

Pr. 22. januar 2015 var ca. 300 personer udrejst med støtteordningen. De største nationaliteter, der er udrejst i medfør af støtteordningen, er afghanere, russere, hviderussere, irakere og iranere.

De nævnte statistiske oplysninger er behæftet med usikkerhed, da udlændingssystemerne er opbygget som journaliserings- og sagsstyringssystemer og ikke som egentlige statistiksystemer

Bilag 2
(Opdateret pr. 1. januar 2015)

Politiets praktiske udsendelsesarbejde

2.1. Indledning	36
2.2. Forskellige udsendelsessituationer	37
2.3. Myndighedssamarbejdet på udsendelsesområdet	38
2.4. Udsendelse af mindreårige, uledsagede udlændinge	39
2.5. Udsendelse af gravide kvinder	40
2.6. Tvangsmæssig udsendelse, som indebærer en adskillelse af medlemmerne af en familie	40
2.7. Politiets muligheder for at følge op på forhold vedrørende afviste asylansøgere og andre udlændinge i hjemlandet efter udsendelsen	41
2.8. Anvendelse af EU laissez-passer	41
2.9. De forskellige udrejseformer	42
2.10. Udlevering af medicin i forbindelse med udrejse	44
2.11. Politiets anvendelse af magt i forbindelse med ledsagede udsendelser med fly	44
2.12. Uddannelse af det ledsagende politipersonale	46
2.13. Rigspolitiets samarbejde med udenlandske myndigheder i udsendelsessager	47
Bilag: Rigspolitiets interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly.	48

2.1. Indledning

Det er politiet, der har ansvaret for, at udlændingemyndighedernes afgørelser om afslag på asyl effektueres i form af en udsendelse.

Politiet lægger udlændingemyndighedernes afgørelse om såvel afslag på asyl som udsendelsesdestination til grund. Politiet har således ikke kompetence til at træffe afgørelse om, hvorvidt en udlænding har ret til at opholde sig her i landet. Politiet kan heller ikke træffe afgørelse om, at en udlænding har ret til at opholde sig her i landet under udlændingemyndighedernes behandling af en sag om opholdstilladelse eller asyl.

Politiet har ikke kompetence til at efterprøve udlændingemyndighedernes afgørelser. Politiet kan alene afbryde en planlagt udsendelse, hvis der skønnes at være risiko for, at udlændingen – f.eks. på grund af en akut opstået helbredsmæssig situation – ikke vil kunne gennemføre selve udsendelsen, typisk en flyrejse af en vis varighed, eller hvis der akut opstår en situation i hjemlandet, der gør det sikkerhedsmæssigt betænkeligt – af hensyn til udlændingen eller det ledsagende politipersonale – at gennemføre udsendelsen. Udsendelsen vil i sådanne tilfælde blive søgt gennemført snarest muligt.

Politiets arbejde består i at følge op på de meddelte afslag med henblik på at sikre udrejse, hvilket typisk fordrer, at politiet – uden udlændingens aktive bistand – skal tilvejebringe forudsætningerne for, at en udrejse/udsendelse kan finde sted, om nødvendigt som en ledsaget (tvangsmæssig) udsendelse. Politiets virksomhed på udsendelsesområdet er faktisk forvaltningsvirksomhed.

Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter (NUC), har for så vidt angår politiet en central, koordinerende opgave på udsendelsesområdet med at tilvejebringe forudsætningerne for udsendelsen og den praktiske gennemførelse heraf og samarbejder i den forbindelse med politikredsene, som i et begrænset omfang varetager opgaver vedrørende forkyndelse og udrejsekontrol.

Rigspolitiet samarbejder endvidere med International Organization for Migration (IOM) i visse typer af udsendelsessager. Rigspolitiet har således mulighed for at henvise afviste asylansøgere, der ønsker at medvirke til deres udrejse, til IOM, hvorefter IOM overtager den praktiske del og koordination af pågældendes konkrete udrejse. Det er en forudsætning, at der er tale om frivillig hjemrejse, og at udlændingen bistår IOM i arbejdet med at skaffe de nødvendige rejsedokumenter mv.

Rigspolitiets arbejde med udsendelsessager på asylområdet sker inden for de retlige rammer, der er beskrevet i bilag 1, og med anvendelse af de forskellige motivationsfremmende foranstaltninger og tvangsmidler, der er til rådighed.

2.2. Forskellige udsendelsessituationer

Behandlingen af en udsendelsessag afhænger af, om den afviste asylansøger medvirker til udsendelsen eller ej, og om den pågældende har de nødvendige (gyldige) rejsedokumenter.

I tilfælde, hvor udlændingen er indstillet på at udrejse, vil Rigspolitiet om nødvendigt kunne være udlændingen behjælpelig med at fremskaffe de nødvendige rejsedokumenter/indrejsetilladelser. Endvidere vil Rigspolitiet – foreløbigt eller endeligt – kunne betale billetter mv.

Som udgangspunkt giver sager, hvor udlændingen selv er indstillet på at udrejse, ikke anledning til problemer, idet de allerfleste lande accepterer forpligtigelsen til at tilbagetage egne statsborgere, der frivilligt ønsker at rejse. Dog kan sagsbehandlingstiden hos hjemlandets myndigheder i forbindelse med udstedelse af rejsedokumenter/indrejsetilladelser i nogle tilfælde være lang.

I tilfælde, hvor udlændingen ikke vil medvirke til udsendelsen, men hvor udlændingen er i besiddelse af et gyldigt rejsedokument, vil udsendelsen som udgangspunkt kunne gennemføres uden problemer – om nødvendigt som en ledsaget (tvangsmæssig) udsendelse med fly. Behovet for ledsagelse vil typisk være begrundet i, at udlændingen (fysisk) modsætter sig udsendelsen, og det således er nødvendigt at gennemtvinge denne. Hertil kommer hensyntagen til flysikkerheden og de øvrige passagerer, som kan betyde, at luftkaptajnen stiller krav om, at en (urolig) udlænding ledsages. Rigspolitiets retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly findes i bilaget side 48 ff.

De tilfælde, som i særlig grad kan give anledning til udfordringer i udsendelsesfasen, er sådanne, hvor der skal skaffes rejsedokument/indrejsetilladelse hos hjemlandets myndigheder til en udlænding, der ikke vil medvirke til udsendelsen og dermed heller ikke til at få udstedt rejsedokument mv.

I sådanne sager kontakter Rigspolitiet typisk først den relevante udenlandske repræsentation her i landet eller i Danmarks nabolande, såfremt der ingen repræsentation er i Danmark. Denne henvendelse kan ske med eller uden udlændingens medvirken. Henvendelsen til hjemlandets myndigheder er således nødvendig for at tilvejebringe forudsætningerne for at kunne effektuere udlændingemyndighedernes afgørelse om udrejse. Henvendelsen er også ubetænkelig, idet udlændingemyndighederne ved afgørelsen om afslag på asyl og ved afgørelsen om udsendelsesland har vurderet forfølgelsesrisikoen i forhold til hjemlandet og bestemt, at udsendelsen kan ske dertil.

Ved henvendelsen til hjemlandets myndigheder i sager, hvor der er meddelt afslag på asyl, kan Rigspolitiet ikke oplyse, om udlændingen har ansøgt om asyl. Det

oplyses alene (hvis det er nødvendigt), at udlændingen har fået afslag på en ansøgning om opholdstilladelse og ikke længere må opholde sig her i landet.

Langt hovedparten af sagerne løses på denne måde ved, at nødvendige rejsedokumenter og/eller indrejsetilladelser udstedes.

Er det ikke muligt at indhente de nødvendige dokumenter mv. hos de udenlandske repræsentationer i Danmark eller i nabolandene, anmoder Rigspolitiet Udenrigsministeriet eller – i forståelse med Udenrigsministeriet – de relevante danske repræsentationer i udlandet om bistand til at få udstedt indrejsetilladelser og rejsedokumenter hos udenlandske myndigheder. Sagsbehandlingstiden hos hjemlandets myndigheder kan i sådanne sager være meget lang, bl.a. fordi der ofte kun foreligger sparsomme, udokumenterede identitetsoplysninger, som skal kontrolleres i hjemlandet, hvor der ofte ikke er tilgængelige centrale registre til brug herfor. I nogle lande er tidligere eksisterende registre blevet ødelagt i forbindelse med krig eller borgerkrig.

I nogle tilfælde bemyndiger Rigspolitiet en dansk ambassade til at lade lokalbetroede kontakter foretage identitetsundersøgelser i form af undersøgelser i registre/henvendelser til registerførere.

Nogle hjemlandes myndigheder stiller – med henvisning til deres nationale lovgivning – krav om, at udlændingen skal medvirke til at ansøge om udstedelse/forlængelse af rejsedokumentet ved at underskrive en ansøgning herom. Vil udlændingen ikke medvirke hertil, vil forudsætningerne for at kunne gennemføre en (tvangsmæssig) udsendelse ikke kunne tilvejebringes, og en udsendelse vil ikke kunne gennemføres. Sådanne udlændinge undergives forskellige motivationsfremmende foranstaltninger.

Rigspolitiet undersøger løbende mulighederne for at kunne gennemføre udsendelser og indhenter i den forbindelse erfaringer om det praktiske udsendelsesarbejde fra andre lande.

2.3. Myndighedssamarbejdet på udsendelsesområdet

Rigspolitiet samarbejder løbende – ud over med politikredsene – med Udlændingestyrelsen, Justitsministeriet og Udenrigsministeriet, herunder Danmarks repræsentationer i udlandet, om løsningen af såvel konkrete som generelle udsendelsesproblemer.

Med henblik på at styrke samarbejdet på udsendelsesområdet mellem de forskellige myndigheder, der beskæftiger sig med udsendelsesrelaterede opgaver, har der igennem de seneste 10 år været etableret forskellige formelle mødefora. Fra begyndelsen af 2013 har myndighedssamarbejdet været forankret i ”Task Force til fremme af udsendelse og reintegration af afviste asylansøgere” (FURAS). FURAS består af repræsentanter fra Justitsministeriet,

Udlændingestyrelsen, Flygtningenævnet, Udenrigsministeriet og Rigspolitiet. Formandskab og sekretariatsbistand varetages af Justitsministeriet. I FURAS, der holder møde med jævne mellemrum, drøftes bl.a. den aktuelle udsendelsessituation og udfordringer i forhold til udsendelsesarbejdet, ligesom der orienteres om ændringer i asylpraksis m.m. De deltagende myndigheder får herved mulighed for inden for deres respektive ansvarsområder at bidrage til løsningen af konkrete og/eller generelle udfordringer i forhold til udsendelsesarbejdet til de forskellige lande.

Endelig deltager Rigspolitiet i relevante internationale fora, hvor bl.a. erfaringer med udsendelsesarbejdet udveksles.

2.4. Udsendelse af mindreårige, uledsagede udlændinge

I forarbejderne – lovforslag nr. L 197 (Folketinget 2006-07), almindelige bemærkninger, afsnit 3.3. – til lov nr. 504 af 6. juni 2007 om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, der trådte i kraft den 1. august 2007, er der beskrevet en ordning, hvorefter alle uledsagede udlændinge under 18 år, der skal udrejse, skal have tilbud om en forberedt hjemsendelse. Ordningen administreres af Udlændingestyrelsen i et samarbejde med relevante organisationer i såvel Danmark som udlandet. Udlændingestyrelsen har i den anledning indgået en aftale med International Organization for Migration (IOM) om forberedte hjemsendelser.

Ved ikrafttrædelsen den 1. januar 2011 af lov nr. 1543 af 21. december 2010 blev reglerne om uledsagede mindreårige udlændinge ændret.

De nye regler om opholdstilladelse til uledsagede mindreårige gælder for de udlændinge, der er indrejst i Danmark fra og med den 1. januar 2011.

Ændringerne indebærer bl.a., at opholdstilladelse til uledsagede mindreårige i medfør af udlændingelovens § 9 c, stk. 3, kun kan gives og forlænges i forhold til udlændinge under 18 år.

Opholdstilladelsen i medfør af udlændingelovens § 9 c, stk. 3, vil således fremover altid udløbe, når udlændingen fylder 18 år. Det betyder, at en udlænding, der har opholdstilladelse som uledsaget mindreårig, normalt vil skulle udrejse, når den pågældende fylder 18 år. Kun hvis der er helt særlige grunde, vil der undtagelsesvist kunne gives (fortsat) opholdstilladelse. Det betyder endvidere, at de særlige sagsbehandlingsprocedurer, der er møntet på uledsagede mindreårige, ligeledes alene gælder til det fyldte 18. år.

Ordningen om forberedt hjemsendelse blev ligeledes ændret således, at ordningen normalt ikke gælder for uledsagede mindreårige fra EU-/EØS-lande, som er indrejst efter den 1. januar 2011. Hvis der er tale om handlede børn, eller der

undtagelsesvist er særlige omstændigheder, der tilsiger det, vil ordningen dog fortsat finde anvendelse.

2.5. Udsendelse af gravide kvinder

Efter praksis foretages der ikke udsendelse af gravide kvinder de sidste 2 måneder forud for den fastsatte fødselstermin og de første 2 måneder efter fødslen. Det bemærkes, at udlændingemyndighederne endvidere tager hensyn til graviditet/dokumenteret terminstidspunkt i forbindelse med fastsættelse af udrejsefrist.

2.6. Tvangsmæssig udsendelse, som indebærer en adskillelse af medlemmerne af en familie

Der tilstræbes altid en samlet udsendelse af medlemmerne af en familie, således at ægtefæller udsendes sammen og sammen med deres mindreårige børn. Politiet er således fuldt ud opmærksom på vigtigheden af, at en familie, herunder i særdeleshed børnefamilier, så vidt muligt udsendes samlet, og at en fravigelse af dette klare udgangspunkt bør have undtagelsens karakter.

Udlændingene vejledes altid løbende i forbindelse med udrejsekontroller og op til en planlagt tvangsmæssig udsendelse om deres udrejsepligt, ligesom de vejledes om konsekvenserne af ikke at ville medvirke til udsendelse af Danmark. I den forbindelse vejledes de pågældende om, at en manglende tilstedeværelse af et eller flere familiemedlemmer på rejsedagen kan have som konsekvens, at udsendelsen alligevel gennemføres for de tilstedeværende.

Der kan imidlertid forekomme tilfælde, hvor ikke alle familiemedlemmer er til stede ved politiets afhentning på udsendelsesdagen, og hvor politiet på trods af dette vælger at gennemføre en planlagt tvangsmæssig udsendelse af de tilstedeværende familiemedlemmer. Medlemmerne af familien bliver således adskilt.

Hvorvidt der i den konkrete sag skal ske tvangsmæssig udsendelse af de tilstedeværende familiemedlemmer, beror på en konkret og individuel vurdering af den foreliggende situation.

Er den samlede familie ikke til stede på udsendelsesdagen, undersøger politiet baggrunden herfor. I den forbindelse søges de manglende familiemedlemmer aktivt, f.eks. – og typisk – ved kontakt til indlogeringsstedet eller på andre kendte opholdssteder.

De tilstedeværende familiemedlemmer afhøres endvidere i et forsøg på at få afklaret, hvor det forsvundne familiemedlem opholder sig, og for at afdække, hvorvidt den manglende tilstedeværelse skyldes en bevidst handling for derved at undgå at blive udsendt af Danmark.

De tilstedeværende familiemedlemmer opfordres samtidig til at medvirke til at finde forsvundne familiemedlemmer. De tilstedeværende familiemedlemmer tilbydes således normalt mulighed for at kontakte den forsvundne enten direkte via telefon eller ved opkald til venner, bekendte eller andre.

Politiets forhøring på indlogeringsstedet, afhøring af de tilstedeværende familiemedlemmer og andre undersøgelser, herunder opslag i relevante registre med henblik på at afdække, om den forsvundne eventuelt er truffet eller tilbageholdt i en politikreds i anden sammenhæng, indgår således i vurderingen af, hvorvidt udsendelsen skal gennemføres, selvom dette medfører, at et eller flere familiemedlemmer på udsendelsestidspunktet efterlades i Danmark.

Politiet undersøger endvidere, om der måtte være undskyldelige omstændigheder for så vidt angår den manglende tilstedeværelse, herunder f.eks. indlæggelse på hospital eller lignende, og politiet vil tage hensyn hertil og – afhængig af de nærmere omstændigheder – aflyse en ellers planlagt tvangsmæssig udsendelse.

Andre konkrete omstændigheder, herunder f.eks. den psykiske tilstand hos såvel en tilstedeværende som en ikke-tilstedeværende forælder, kan også tale for, at en ellers planlagt tvangsmæssig udsendelse aflyses. Alderen på et ikke-tilstedeværende barn vil ligeledes indgå i vurderingen.

Foreligger der ikke undskyldelige eller andre relevante omstændigheder, eller vurderes det, at familien selv bevidst lægger hindringer i vejen for en samlet udsendelse ved at ”skjule” enkelte familiemedlemmer, vil en tvangsmæssig udsendelse af den tilstedeværende del af familien som udgangspunkt blive gennemført.

2.7. Politiets muligheder for at følge op på forhold vedrørende afviste asylansøgere og andre udlændinge i hjemlandet efter udsendelsen

Ved en tvangsmæssig udsendelse overgiver det ledsagende politipersonale ved ankomsten til destinationen (lufthavnen) udlændingen til myndighederne eller påser, at udlændingen selv indrejser.

Politiet har herefter ikke yderligere opgaver i forbindelse med udsendelsen, og politiet har ikke mulighed for at følge op på det videre forløb, da dansk politi ikke har kompetence til at foretage undersøgelser i udlandet.

2.8. Anvendelse af EU laissez-passes

Et laissez-passes (EU-dokument) er et rejsedokument, der kan anvendes i forhold til udlændinge, der ikke er i besiddelse af rejselegitimation.

Dokumentet blev taget i anvendelse den 1. januar 1995, efter at Rådet for Den Europæiske Union ultimo 1994 vedtog en henstilling om, at der anvendes et standardrejsedokument, der kun er gyldigt for en enkelt rejse, ved udsendelse fra Unionens område af tredjelandsstatsborgere uden anden gyldig rejselegitimation.

Dokumentet, der udfærdiges af Rigspolitiet på engelsk med danske undertekster, fremstår tydeligt som udstedt af Rigspolitiet.

Dokumentet forsynes med et pasfotografi af udlændingen og udfyldes med oplysninger om udlændingens navn, nationalitet, fødedato, journalnummer og eventuel adresse i hjemlandet.

Det fremgår endvidere, om dokumentet er udstedt på baggrund af rejsedokumenter eller identitetsdokumenter, som er forelagt myndighederne, på baggrund af udlændingens erklæring eller på grundlag af en politimæssig efterforskning.

Rejsedokumentet har ingen gyldighed som indrejsetilladelse eller transittilladelse, ligesom det ikke er gyldigt for tilbagerejse til Danmark.

2.9. De forskellige udrejseformer

Ledsaget udrejse omfatter de tilfælde, hvor politipersonalet ledsager udlændingen ud af landet – typisk med fly – enten helt til hjemlandet eller til en transitdestination. Udsendelsen vil typisk være tvangsmæssig, men kan også være frivillig, således at ledsagelsen er begrundet i et ønske fra udlændingen, flyselskabet eller et eventuelt transitland.

I forbindelse med (tvangsmæssige) udsendelser med fly foretages en vurdering af, hvad der i det konkrete tilfælde er mest hensigtsmæssigt ud fra en samlet vurdering. I vurderingen indgår bl.a. forhold som hensynet til vedkommende udlænding, rejseudgifter og tidsforbrug.

I praksis anvendes hovedsageligt almindelige rutefly, men det forekommer, at politiet anvender chartrede fly.

Chartrede fly anvendes bl.a., hvor en udlænding ved tidligere udsendelsesforsøg har udvist en sådan adfærd ved ombordstigningen på et rutefly, at flykaptajnen har nægtet at medtage udlændingen som passager i flyet, eller hvor det ikke er muligt at nå frem til destinationslandet på en hensigtsmæssig måde ved anvendelse af rutefly. Der har også været tilfælde, hvor anvendelsen af chartret fly samlet set har været den mest hensigtsmæssige udnyttelse af de økonomiske og personalemæssige ressourcer. Sidstnævnte var f.eks. tilfældet i marts 2014, da Rigspolitiet gennemførte en udsendelse af 19 personer med et chartret fly til Afghanistan. Der har endelig foreligget enkelte tilfælde, hvor det har været nødvendigt at anvende chartrede fly, fordi der som følge af udlændingens

helbredsmæssige forhold har været behov for medvirken af læge/sygeplejerske under udsendelsen, og lægelige forhold talte imod at benytte rutefly.

Chartring af fly foretages som hovedregel direkte af Rigspolitiet, men der blev i 2011 afviklet fælles nordiske udsendelser, hvor Sverige og Norge havde chartret fly, hvorefter der skete en økonomisk byrdefordeling. Rigspolitiet har endvidere i 2011, 2013 og 2014 i flere tilfælde deltaget i udsendelser med chartrede fly sammen med andre EU-lande inden for rammerne af samarbejdet i Frontex (EU's Grænseagentur). I 2014 har Rigspolitiet således deltaget i 5 udsendelser med chartrede fly til Nigeria i Frontex-regi.

Påset udrejse omfatter de tilfælde, hvor politipersonalet påser udrejsen af landet, f.eks. ombordstigning i et fly eller på et skib.

Selv udrejst omfatter de tilfælde, hvor der er tilvejebragt sikre oplysninger om, at udlændingen er udrejst. Dette kan f.eks. være tilfældet, når IOM påser udrejsen af Danmark eller modtager udlændingen ved ankomsten til hjemlandet.

Skønnet udrejst omfatter de situationer, hvor udlændingen ikke kan træffes på indlogeringsstedet af politiet eller meldes forsvundet af indlogeringsstedet, således at udlændingens opholdssted er ukendt for myndighederne. Udlændingen efterlyses i Det Centrale Kriminalregister.

En asylansøger er som den altovervejende hovedregel ikke frihedsberøvet, men opholder sig på et asylcenter, mens ansøgningen behandles af udlændingemyndighederne. En udlænding, der har fået afslag på sin ansøgning om asyl, vil ligeledes som den altovervejende hovedregel være indlogeret i et asylcenter. Enkelte vil dog med Udlændingestyrelsens tilladelse kunne være privat indlogeret, typisk hos herboende familie (ægtefælle mv.). Ved ikrafttrædelsen af lov nr. 430 af 1. maj 2013 den 2. maj 2013 er der skabt mulighed for, at bl.a. afviste asylansøgere under visse betingelser i videre omfang kan få tilladelse til indkvartering uden for asylcentersystemet. Det er imidlertid bl.a. en betingelse for en sådan tilladelse, at udlændingen medvirker til udsendelsen.

Er asylansøgeren i besiddelse af pas, når ansøgningen indgives, inddrages dette af myndighederne under sagens behandling. Da politiet ikke foretager udrejsekontrol ved de indre Schengen-grænser, kan asylansøgere imidlertid frit udrejse af landet på et hvilket som helst tidspunkt. Indrejse i et andet land vil dog være ulovlig, medmindre asylansøgeren er i besiddelse af gyldig rejselegitimation, som giver ret til indrejse i det pågældende land.

En asylansøger, der er indrejst på et ægte, gyldigt rejsedokument, vil endvidere kunne skjule rejsedokumentet for politiet i forbindelse med indgivelsen af asylansøgningen med henblik på eventuelt at kunne anvende det ved en udrejse af Danmark over en ydre Schengen-grænse. En afvist asylansøger vil desuden have

mulighed for at få udstedt et nyt rejsedokument ved henvendelse til hjemlandets ambassade/konsulat i Danmark, uden at de danske myndigheder får kendskab hertil. Der sker ikke registrering af de personer, der udrejser over en ydre Schengen-grænse.

Forsvinder en asylansøger, mens sagen er under behandling hos Udlændingestyrelsen eller i Flygtningenævnet, underretter disse myndigheder Rigspolitiet, som efterlyser asylansøgeren i Det Centrale Kriminalregister. Samtlige politikredse underrettes hermed om efterlysningen.

Når en afvist asylansøger har været meldt udeblevet fra det asylcenter, hvor den pågældende var indkvarteret, kan den pågældende kun blive indkvarteret igen efter en afhøring hos Rigspolitiet.

Det indgår som et naturligt led i løsningen af politiets almindelige opgaver, f.eks. i forbindelse med patruljekørsel og færdselskontroller, at kontrollere, at de udlændinge, som opholder sig her i landet, opfylder betingelserne herfor. Desuden gennemfører politiet – såvel på baggrund af anmeldelser eller andre henvendelser, som af egen drift – med mellemrum målrettede kontrolaktioner, som typisk retter sig mod særlige grupper af udlændinge eller særlige virksomheder, som erfaringsmæssigt undertiden beskæftiger udlændinge uden nødvendig opholds- og arbejdstilladelse. Rigspolitiet deltager således i målrettede kontrolaktioner inden for rammerne af den koordinerede myndighedsindsats i regi af SKAT og som led i indsatsen mod social dumping i regi af Arbejdstilsynet.

Det er Rigspolitiets erfaring, at langt hovedparten af de asylansøgere, som skønnes udrejst af landet, rent faktisk er udrejst frivilligt, idet kun relativt få (afviste) asylansøgere efterfølgende konstateres til stede her i landet efter at være skønnet udrejst. Er den afviste asylansøger udrejst til et andet EU-land, kan Danmark blive anmodet om at tilbagetage den pågældende efter reglerne i Dublin III-forordningen.

En asylansøger, som har en ansøgning under behandling hos udlændingemyndighederne, og som forsvinder, således at myndighederne ikke har kendskab til asylansøgerens opholdssted, kan ikke få ansøgningen behandlet, jf. udlændingelovens § 33, stk. 8. Der er således ikke noget særligt incitament for asylansøgere til at holde sig skjult for myndighederne her i landet, medens sagen er under behandling eller ønskes genoptaget.

2.10. Udlevering af medicin i forbindelse med udrejse

Rigspolitiet har i samarbejde med Røde Kors indført en ordning, hvorefter udlændinge, der skal udsendes, og som på asylcenteret er ordineret medicin og/eller er under lægelig behandling, kan få medicin med til hjemlandet. Det er Røde Kors (Sundhedstjenesten), der træffer afgørelse om, hvorvidt udlændingen

skal have medicin med til hjemlandet, og i bekræftende fald arten og mængden af medicin.

2.11. Politiets anvendelse af magtmidler i forbindelse med ledsagede udsendelser med fly

Dansk politi har som udgangspunkt alene beføjelser til at anvende magtmidler på dansk territorium. Skal der anvendes magtmidler i et fly, sker det altid efter aftale med flyets kaptajn. Anvendelse af magtmidler i et andet land (f.eks. i forbindelse med et transitophold) sker efter aftale/samråd med det pågældende lands myndigheder.

De overordnede principper for politiets anvendelse af magtmidler fremgår af politilovens kapitel 4.

Politiet kan med henblik på at gennemføre en tvangsmæssig udsendelse anvende magtmidler til at passivere udlændingen, når anvendelsen er nødvendig og forsvarlig.

Anvendelsen af magtmidler skal altid foregå så skånsomt som muligt og på en sådan måde, at det giver anledning til mindst mulig forstyrrelse i forhold til omgivelserne.

Erfaringsmæssigt er der kun behov for at anvende magtmidler i et meget begrænset antal tilfælde i forbindelse med politiets udsendelse af afviste asylansøgere.

Det ledsagende politipersonale bærer ikke tjenestevåben (pistol), stav eller peberspray. Til brug for passivering af udlændingen kan der anvendes godkendte håndjern (eller godkendte alternativer til håndjern i form af plastikstrips eller velcrobånd) samt eventuelt fikseringsbælte.

Ved anvendelse af håndjern eller fikseringsbælte må hænder og fødder ikke forbindes på en sådan måde, at den ledsagede udlænding tvinges til at sidde i en sammenbukket stilling, som kan hindre en fri vejtrækning. Fastspændte personer skal være under konstant opsyn. Tape eller lignende, som forhindrer en fri vejtrækning, eller som kan medføre kvælning, må ikke anvendes.

Der medbringes altid førstehjælpstaske.

Der foretages altid en sikkerhedsvurdering i forbindelse med en ledsaget udsendelse af udlændinge med fly. Det vurderes i den forbindelse, om der på grund af sygdom eller lignende eventuelt er behov for deltagelse af sundhedsfagligt personale (læge og/eller sygeplejerske) under udsendelsen. Deltagelse af sundhedsfagligt personale under en udsendelse har ikke til formål at understøtte politiets myndighedsopgave med gennemførelse af udsendelsen. Det

sundhedsfaglige personale er således ikke et ”magtmiddel”, som politiet kan anvende til at fremme udsendelsen. Deltagelse af sundhedsfagligt er udelukkende begrundet i et ønske om at understøtte og hjælpe udlændingen, hvis der skulle opstå helbredsmæssige problemer.

Politipersonalet, der ledsager udlændingen, skal under hele udsendelsesforløbet være opmærksomme på den ledsagede udlændings helbredsmæssige forhold. Opstår der sygdom undervejs, skal ledsagerne yde førstehjælp.

Eventuel anvendelse af medicinering/udlevering af medicin under en udsendelse vil alene ske efter en sundhedsfaglig vurdering af det deltagende sundhedsfaglige personale. Det ledsagende politipersonalet har ingen indflydelse herpå, ligesom det ledsagende politipersonale ikke må medvirke til, at medicin anvendes til at passivisere en urolig/voldsom, men i øvrigt rask udlænding. Det ledsagende politipersonale vil dog på egen hånd kunne administrere udlevering af på forhånd lægeordineret medicin (piller) til udlændingen under udsendelsesforløbet. Det ledsagende politipersonale anvender aldrig medicinering med henblik på at passivisere udlændingen i forbindelse med en udsendelse. En eventuel medicinering vil alene blive foretaget af lægefagligt personale efter en lægefaglig vurdering.

Der henvises i øvrigt til de udførlige retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly i bilaget side 48 ff.

2.12. Uddannelse af det ledsagende politipersonale

Det udsendelsesansvarlige politipersonale på ledsagede udsendelser med fly skal have gennemført en certificeret specialistuddannelse.

Uddannelsen for udsendelsesansvarlige indeholder undervisning i ”Retningslinjer om den praktiske forberedelse og gennemførelse af ledsagede udsendelser med fly”, herunder udarbejdelse af en sikkerhedsvurdering, udfærdigelse af en udsendelsesrapport, magtanvendelse, særlige hensyn over for udsatte grupper, familiens enhed og forhold, der relaterer sig til udlændingenes helbredsmæssige tilstand.

Uddannelsen indeholder endvidere undervisning i ”Specialist i værdige og bæredygtige udsendelser”. Denne del af uddannelsen, der er udviklet og afvikles i et samarbejde mellem Rigspolitiet og Dansk Flygtningehjælp, har særligt fokus på de relevante juridiske rammer, menneskerettighederne og andre internationale regelsæt, psykologiske aspekter og kulturforståelse.

Den udsendelsesansvarlige skal tillige bestå en mundtlig sprogtest i engelsk samt gennemgå et kursus i selvforsvar og håndtering af konfliktsituationer, herunder praktisk træning i en flysimulator.

Endelig indeholder uddannelsen som udsendelsesansvarlig undervisning i ”Best Practice”, Folketingets Ombudsmands tilsyn med tvangsmæssige udsendelser, udlændingeloven og Flygtningekonventionen, frihedsberøvelse i medfør af udlændingeloven samt Frontex’ etiske regelsæt i forhold til fælles udsendelser.

Udvalgte medarbejdere og ledere gennemfører – ud over ovennævnte uddannelse for udsendelsesansvarlige – et ”Frontex Escort Leader-”kursus, hvor der undervises i planlægning og gennemførelse af fælles charterudsendelser sammen med andre EU-lande (Joint Return Operations by Air).

2.13. Rigspolitiets samarbejde med udenlandske myndigheder i udsendelsessager

Det vil i de fleste udsendelsessager være nødvendigt for Rigspolitiet at samarbejde med myndighederne i udlændingens hjemland med henblik på (endelig) fastlæggelse af identitet/nationalitet og udstedelse af nødvendige rejsedokumenter/tilbagerejsetilladelser.

Et sådant samarbejde, der indebærer videregivelse af oplysninger fra sagen om identitet, nationalitet og familieforhold mv., og som typisk suppleres af videregivelse af kopi af forskellige identitetsdokumenter samt personfoto og fingeraftryk, der understøtter og kan anvendes til at bekræfte udlændingens oplyste identitet og nationalitet, er nødvendigt og uproblematisk, idet udlændingemyndighederne ved deres endelige afgørelse om afslag på asyl har taget stilling til, at udlændingen ikke risikerer forfølgelse i hjemlandet. Rigspolitiet oplyser ved kontakten til hjemlandets myndigheder alene, at udlændingen ikke (længere) må opholde sig i Danmark. Der må således ikke videregives oplysninger, der relaterer sig til asylsagen.

Videregivelse af oplysninger sker i praksis såvel til hjemlandets diplomatiske repræsentation i København eller i et af vores nabolande, typisk Stockholm eller Oslo, eller direkte til de kompetente myndigheder i hjemlandet. I en række tilfælde sker videregivelsen ved anvendelse af et særligt skema, som er aftalt mellem Danmark og det pågældende hjemland eventuelt i forbindelse med en tilbagetagelsesaftale. I nogle tilfælde fremstiller Rigspolitiet en udlænding i udsendelsesposition på hjemlandets repræsentation i København eller i Oslo og Stockholm med henblik på udstedelse af hjemrejsedokumenter.

Rigspolitiet har også mulighed for – efter aftale med eller forudgående underretning af indrejsemyndighederne i hjemlandet – at præsentere udlændingen for indrejsemyndighederne ”på grænsen”, dvs. typisk i en lufthavn, med henblik på at indrejsemyndighederne via forelagte dokumenter og en samtale med udlændingen får mulighed for at fastlægge udlændingens identitet og nationalitet og i bekræftende fald at tillade den pågældendes indrejse. Rigspolitiet vil, så vidt det er muligt, via en kriminalteknisk undersøgelse sikre sig, at de dokumenter, der anvendes ved forelæggelsen af sagen, er ægte. Fører ”grænsefremstillingen” ikke

til, at udlændingen tillades indrejse, ledsager Rigspolitiet udlændingen tilbage til Danmark.

Fremgangsmåden med ”grænsefremstilling” har igennem de senere år især været anvendt over for formodede statsborgere i Afghanistan og Iran.

Rigspolitiet anvender også delegationsbesøg i Danmark som et hjælpemiddel til fastlæggelse af afviste asylansøgers identitet og nationalitet som led i udsendelsesarbejdet.

Der kan være tale om delegationsbesøg fra udenlandske repræsentationer i navnlig Oslo og Stockholm – typisk den ansvarlige konsul og dennes medarbejdere – med henblik på interviews af afviste asylansøgere til støtte for udstedelse af hjemrejsedokumenter. I 2014 har Rigspolitiet i flere tilfælde haft besøg af konsulen fra Nigerias ambassade i Stockholm.

Der kan endvidere være tale om besøg af delegationer sammensat af repræsentanter fra de kompetente myndigheder i hjemlandene, som via samtale med fremstillede udlændinge kan fastlægge de pågældendes identitet og nationalitet som grundlag for en beslutning om at ville acceptere at tilbagetage de pågældende. Rigspolitiet har igennem årene med særdeles gode resultater til følge haft besøg af delegationer fra en lang række lande i situationer, hvor samtaler med udlændingene – enten som et supplement til en tidligere skriftligt forelæggelse eller som den første præsentation af sagerne – vurderes på en hurtig og effektiv måde at kunne løse opgaven med at skabe forudsætningerne for en udsendelse. Rigspolitiet havde senest i marts 2013 besøg af en delegation fra Afghanistan, som havde samtaler med et større antal formodede afghanske statsborgere, hvoraf langt hovedparten umiddelbart blev identificeret som afghanske statsborgere og accepteret tilbagetaget til Afghanistan.

Bilag: Rigspolitiets interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly.

Senest ajourført december 2013

Rigspolitiets interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly.

Indledning

Efter udlændingelovens § 30, stk. 1, skal en udlænding, som ikke (længere) har ret til at opholde sig her i landet, udrejse af landet. Udrejser udlændingen ikke frivilligt, drager politiet omsorg for udrejsen, jf. lovens § 30, stk. 2, 1. pkt.

Nationalt Udlændingecenter (NUC) har det overordnede ansvar for ledsagede udsendelser med fly af afviste asylansøgere og andre udlændinge, der ikke (længere) må opholde sig i Danmark, jf. kundgørelse V nr. 1, Politiets opgavevaretagelse på udlændinge- og

grænsekontrolområdet med tilhørende bilag.

Retningslinjerne i dette dokument fastsættes med det formål at sikre, at ledsagede udsendelser med fly gennemføres sikkert, forsvarligt og professionelt, og således at hensynet til medarbejdernes sikkerhed og den enkelte udlændings rettigheder og personlige integritet tilgodeses.

Retningslinjerne er udfærdiget med udgangspunkt i dansk lovgivning, EU's udsendelsesdirektiv samt internationale konventioner.

Retningslinjerne vedrører alene den praktiske forberedelse og gennemførelse af en ledsaget udsendelse med fly. Spørgsmål i relation til tilvejebringelse af forudsætningerne for at kunne gennemføre udsendelsen i form af identifikation og nationalitetsfastlæggelse af udlændingen og udstedelse af nødvendige rejsedokumenter, herunder EU-Laissez-Passer, indrejse- og transittilladelser behandles ikke i disse retningslinjer.

Sagsbehandlingen vedrørende ledsagede udsendelser påhviler Rigspolitiet, NUC (Nationalt Udlængecenter).

Ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse har på baggrund af den foreliggende sikkerhedsvurdering den endelige kompetence til at beslutte, om der skal ske ledsaget eller påset udsendelse og i givet fald, hvor mange og hvilke ledsagere der skal deltage i udsendelsen, herunder om deltagelse af en leder, fra politikredse og Rigspolitiets øvrige afdelinger.

Det operative ansvar for udsendelsen ligger hos ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse fra den endelige beslutning om ledsaget udsendelse er truffet til det tidspunkt, hvor udsendelsesrapporten og tidsregistreringen er godkendt af samme ledelse.

Ledsagerlisten

Ledsagerlisten er et dokumentations- og planlægningsredskab for ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse. Listen indeholder navnene på godkendte udsendelsesansvarlige, der af samme ledelse kan udtages til ledsagede udsendelser.

For at blive kvalificeret til at komme på ledsagerlisten er det et krav, at man er ansat i NUC (ikke buffere), er fuldt tjenestedygtig, er vaccineret, jf. NUC's vaccinationsprogram, og at vaccinationerne er gyldige, taler engelsk på minimum B1-niveau, har gennemgået kursus i værdige og bæredygtige udsendelser og i øvrigt har gennemført et særligt uddannelsesforløb certificeret af Politiskolen på tilfredsstillende vis. Uddannelsen vedligeholdes løbende. Der stilles endvidere etiske krav til ledsagerne.

Rekruttering til ledsagerlisten foretages fra uddannelseslisten. Ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse beslutter i samråd med centerledelsen for NUC, hvem der kan optages på ledsagerlisten.

Ledsagere

Udsendelsesansvarlige har som udgangspunkt pligt til at deltage i de udsendelser, de udtages til. Hvis ledelsen vurderer, at en ledsager ikke opfylder kravene for på sikker og forsvarlig vis at gennemføre en ledsaget udsendelse, kan ledelsen beslutte, at den pågældende ikke kan deltage i udsendelser, indtil ledelsen vurderer, at pågældende igen til fulde opfylder kravene.

Udtagelse af ledsagere tager udgangspunkt i den foreliggende sikkerhedsvurdering, behovet for specialviden vedrørende udsendelsesdestinationen, udsendelsesrejsens varighed og eventuelle transitophold, forholdene på udsendelsesdestinationen, behovet for at føre egentlige forhandlinger med de lokale myndigheder om indrejsen, udlændingens køn og eventuelle andre særlige forhold eller omstændigheder. Mindst én polititjenestemand fra NUC's ledsagerliste skal deltage. Mindst én af ledsagerne skal være af samme køn, som den udlænding, der skal udsendes.

Der udpeges altid en udsendelsesansvarlig. Såfremt der finder flere udsendelser sted samtidig til samme slutdestination, udpeger ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse en team-udsendelsesansvarlig, der har det overordnede udsendelsesansvar for udsendelserne.

Magtanvendelse og personlig udrustning

De overordnede principper for politiets magtanvendelse reguleres af straffelovens § 13 og § 14 samt politilovens kapitel 4.

Politiet kan med henblik på at gennemføre en tvangsmæssig udsendelse anvende den fornødne magt til at passivisere udlændingen, når magtanvendelsen er nødvendig og forsvarlig. Anvendelsen af magt skal altid foregå så skånsomt som muligt og på en sådan måde, at det giver anledning til mindst mulig opmærksomhed i forhold til omgivelserne.

Ledsagere må bære tjenestevåben (pistol, stav og peberspray) i forbindelse med afhentning af udlændingen i arrest eller institution og under transport til lufthavnen. Ledsagere må ikke bære tjenestevåben gennem sikkerhedskontrollen eller ombord på flyet/under rejsen i øvrigt. Eventuelle tjenestevåben skal afleveres i lufthavnen til Københavns Politi eller efter anden konkret aftale.

Til brug for en nødvendig passivering af udlændingen skal ledsagerne medbringe godkendte plastikstrips og eventuelt håndjern, softhjelm og fikseringsbælte godkendt af Rigspolitiet. Ved anvendelse af disse må hænder og fødder ikke forbindes på en sådan måde, at den ledsagede udlænding tvinges til at sidde i en sammenbukket stilling, som kan hindre en fri vejtrækning, ligesom mund og næse ikke må tildækkes.

Fikserede og fastspændte personer skal være under konstant opsyn. Tape eller lignende må ikke anvendes.

Med henblik på nødvendig kommunikation med NUC skal alle ledsagere medbringe deres tjenestemobiltelefon samt oplader. Til destinationer, hvor almindeligt signal ikke kan anvendes, medbringes tillige satellittelefon.

Udlændingens økonomi

Det følger af udlændingelovens § 43, stk. 2, at såfremt politiet drager omsorg for en udlændings udrejse, skal udlændingen afholde de udgifter, der for udlændingens vedkommende er forbundet hermed. Har udlændingen ikke tilstrækkelige midler, afholdes udgifterne (foreløbigt) af statskassen.

Særligt udsatte grupper

Den udsendelsesansvarlige og ledsagerne skal være opmærksomme på særligt udsatte grupper af udlændinge – uledsagede mindreårige, gravide, tidligere tvangsanbragte børn og familier, jf. Politiets praktiske udsendelsesarbejde pkt. 2.4 – 2.7.

Forberedelse af udsendelsen

Sagsbehandling og mailrunde

Alle sagsskridt og underretninger skal være foretaget inden tidspunktet for udsendelsen.

I asylsager skal det forud for gennemførelsen af udsendelsen sikres via mail - ringerunden, at der ikke hos udlændingemyndighederne (Udlændingestyrelsen, Flygtningenævnet og Justitsministeriet) er verserende ansøgninger eller genoptagelsesbegæring, som er til hinder for udsendelsen.

Udsendelser (oversendelser/tilbagesendelser) i henhold til Dublinforordningen er ikke omfattet af underretningsordningen.

I udsendelsessager, der er behandlet i "åbenbart grundløs" procedurerne, og hvor endeligt afslag på asyl således er meddelt af Udlændingestyrelsen, skal der ikke ske underretning til Flygtningenævnet.

Modtager NUC i umiddelbar tilknytning til en udsendelse fra udlændingen eller dennes partsrepræsentant oplysning om, at udlændingen har indgivet en ny ansøgning til udlændingemyndighederne, og er dette ikke dokumenteret i udsendelsessagen, kontaktes ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse, der i samråd med NUC's juridiske ledelse tager beslutning om, hvorvidt udsendelsen kan effektueres.

Sikkerhedsvurdering

Vil en udlænding, som skal udrejse af Danmark, og hvor udsendelsen skal ske med fly, ikke udrejse frivilligt, er det ledelsen for Operative Planlægning og Udsendelse, der på baggrund af en sikkerhedsvurdering har den endelige kompetence til at beslutte, hvorvidt udsendelsen skal ske under ledsagelse af politiet.

Sikkerhedsvurderingen udfærdiges og underskrives af sagsbehandleren i NUC, der skal forholde sig til samtlige punkter i vurderingen. Såfremt der er tale om en sag, hvor der sagsbehandles både i en politikreds og i NUC, anmodes politikredsens sagsbehandler om at udfærdige en foreløbig sikkerhedsvurdering, om nødvendigt efter vejledning fra sagsbehandleren i NUC.

Sikkerhedsvurderingen skal tage udgangspunkt i en personlig samtale med udlændingen.

Sikkerhedsvurderingen forelægges sagsbehandlerens nærmeste leder med henblik på dennes vurdering af, om der er grundlag for en ledsaget udsendelse og i givet fald det anbefalede antal ledsagere. Lederen underskriver sikkerhedsvurderingen.

Sikkerhedsvurderingen må maksimalt være 7 dage gammel og vedlægges rejseplanen, når den forelægges for ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse til endelig godkendelse.

Konkluderes det på baggrund af sikkerhedsvurderingen, at udsendelsen med fly skal foregå under ledsagelse, har NUC altid ansvaret for udsendelsen og foretager den videre sagsbehandling.

Udsendelse med fly sker som hovedregel med almindelige rutefly. Såfremt det ud fra sikkerhedsvurderingen kan fastslås, at det ikke er muligt at gennemføre udsendelsen med

rutefly, kan øverste ledelse i NUC efter indstilling fra ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse beslutte, at udsendelsen skal ske med chartret fly.

Ved anvendelse af chartret fly skal der altid foretages en risikovurdering på det specifikke fly. Der skal udfærdiges et checkskema til hver risikovurdering, der foretages.

Planlægning af udsendelsesrejsen

Udsendelsesrejsen planlægges af NUC Operativ Planlægning og Udsendelse, som også bestiller billetter hos Rejsebureauet.

Ved planlægningen af rejseruten ved ledsagede udsendelser anvendes direkte flyvninger så vidt muligt, ligesom antallet af transitophold begrænses mest muligt og planlægges så korte som muligt. I særlige tilfælde kan rejsen af sikkerhedsmæssige grunde planlægges således, at indrejse/ophold i bestemmelseslandet undgås.

Udsendelsen

Afhentning og visitation

Den udsendelsesansvarlige har ansvaret for afhentning af udlændingen i den arrest eller institution, hvor pågældende er anbragt, jf. rejseplanen. Rejseplanen kan efter en konkret vurdering afviges, hvis det skønnes, at der skal bruges ekstra tid til afhentning. Afvigelser skal altid begrundes skriftligt og godkendes af ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse. Afhentningen foretages som udgangspunkt af det personale, der skal forestå udsendelsen.

Den udsendelsesansvarlige har ansvaret for, at en udlænding, der skal udsendes under ledsagelse, forud for udsendelsen visiteres grundigt med henblik på at fratage udlændingen effekter, der kan anvendes til at skade udlændingen selv eller andre eller til undvigelse. Bagage, der medtages af udlændingen under transporten til lufthavn og i flykabinen, skal ligeledes grundigt undersøges for sådanne effekter.

Sygdom hos udlændingen

Opstår der i forbindelse med forberedelsen af udsendelsen – herunder i forbindelse med transporten af udlændingen til lufthavnen eller under opholdet i lufthavnen – den mindste tvivl om, hvorvidt udlændingens helbredsmæssige forhold – såvel fysiske som psykiske – vil kunne være til hinder for at gennemføre den planlagte udsendelse, skal udlændingen tilses af en tilkaldt læge.

Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis udlændingen besvimer eller får åndedrætsbesvær, hvis udlændingen forsøger at gøre skade på sig selv, eller hvis der i øvrigt akut opstår sygdomstegn.

Vurderer lægen, at udlændingen skal undersøges yderligere, skal denne undersøgelse iværksættes snarest muligt, og den planlagte udsendelse aflyses/afbrydes. Det samme gælder, hvis lægen vurderer, at det ud fra en lægelig vurdering ikke anses for forsvarligt at gennemføre udsendelsen på nuværende tidspunkt. En ny ledsaget udsendelse vil herefter kunne planlægges, når udlændingens helbredsmæssige forhold er afklaret.

Udlændingens bagage

Udlændingen bør så vidt muligt medbringe sin bagage som indtjekket bagage.

Den udsendelsesansvarlige opbevarer udlændingens eventuelle personlige dokumenter indtil ankomsten til bestemmelsesstedet. Udlevering sker så vidt muligt mod kvittering, som lægges på sagen.

Check-in og sikkerhedskontrol

Det ledsagende politipersonale sørger for check-in af udlændingen.

Såfremt det ledsagende politipersonale skønner det nødvendigt af hensyn til såvel sikkerheden – sikkerhedsvurderingen indgår i denne vurdering – som de gener, der kan opstå i forbindelse med forventet kø ved check-in, skal intern meddelelse vedrørende adgangsforhold i Københavns Lufthavn, Kastrup, ved ledsagede og frivillige (påsete) udsendelser følges. Udlændingen og ledsagerne skal gennem sikkerhedskontrollen forinden ombordstigning.

Ombordstigning

Ombordstigning af udlændingen bør foregå så diskret som muligt og separat fra den normale ombordstigning af passagerer i det omfang, det kan lade sig gøre.

Det bør tilstræbes, at ledsagere og udlændingen går ombord på flyet før andre passagerer.

Den udsendelsesansvarlige skal forinden ombordstigning tage kontakt til flypersonalet og/eller en eventuel tilstedeværende repræsentant for flyselskabet.

Flyets kaptajn eller repræsentanten for flyselskabet skal informeres om, at dansk politi er til stede og ønsker at udsende udlændingen med det pågældende flyselskab. Den udfyldte blanket (notification of deportee) afleveres til kaptajnen. Kaptajnen skal, såfremt han/hun anmoder herom, tillige mundtligt orienteres om årsagen til, at udlændingen ledsages under udsendelsen.

Når udlændingen går ombord på flyet, overtager flyets kaptajn det fulde ansvar i forbindelse med udlændingen. Kaptajnen kan derfor afvise at transportere en udlænding af hensyn til flysikkerheden.

Ved ombordstigning gøres udlændingen bekendt med, at han ikke længere er frihedsberøvet. Forhold omkring magtanvendelse og praktik i øvrigt aftales med kaptajnen.

Flyets kaptajn bestemmer ledsagernes og udlændingens placering i flyet. Normalt er placeringen bagest i flyet og således, at udlændingen enten sidder mellem to ledsagere eller inderst på en række med en ledsager ved sin side.

Under flyvningen

Under flyvningen er flyets kaptajn højeste myndighed, og hans/hendes anvisninger skal følges.

Ledsagerne skal sikre, at udlændingen ikke er til fare eller ulempe for flysikkerheden eller for de øvrige passagerer og kabinepersonalet. De skal endvidere sikre, at udlændingen ikke skader sig selv eller andre eller sætter sig i besiddelse af ting, der kan være til fare for sikkerheden ombord.

Under toiletbesøg skal udlændingen ledsages af sikkerhedsmæssige årsager.

Sygdom og udlevering af medicin

Ledsagerne skal under hele udsendelsesforløbet være opmærksomme på den ledsagede udlændings helbredsmæssige tilstand. Ledsagerne kan foretage administration af/udlevere eventuel lægeordineret medicin til udlændingen indhentet forud for udsendelsen, men kan ikke give injektioner. Ledsagerne må ikke medvirke til, at medicin anvendes til at passivisere en urolig/voldsom, men i øvrigt rask udlænding.

Opstår der sygdom undervejs, skal ledsagerne yde førstehjælp og efter et konkret skøn om muligt skaffe hjælp fra en læge.

Transitophold

Ved transit af lufthavne vil det lokale lufthavns politi typisk møde op ved gaten i forbindelse med ankomst og være behjælpelig med at anviser et sted, hvor ledsagerne kan opholde sig med udlændingen under transitopholdet. Ledsagerne skal følge eventuelle anvisninger fra det lokale lufthavns politi og andre lokale myndigheder.

Ledsagerne skal ved længerevarende transitophold sørge for mad og drikke til udlændingen i nødvendigt omfang. Opsyn med udlændingen påhviler ledsagerne.

Under opholdet i transitlufthavnen gælder det pågældende lands lovgivning for ledsagerne. Ledsagerne kan således kun anvende magt som nødret, herunder på anmodning bistå det lokale lufthavns politi. Opstår der problemer med udlændingen i transitlufthavnen, skal det lokale lufthavns politi straks kontaktes.

I tilfælde af alvorlige problemer, herunder i tilfælde af udlændingens undvigelse, eller hvis udsendelsen af andre grunde må afbrydes, skal den udsendelsesansvarlige så hurtigt som muligt orientere ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse telefonisk eller på anden måde.

Skiftes der fly i forbindelse med transit, afleveres en kopi af blanketten "notification of deportee" til kaptajnen på det nye fly, og kaptajnen informeres om udsendelsen. I øvrigt forholder ledsagerne sig som beskrevet ovenfor under "ombordstigning".

Ankomst til bestemmelsesstedet

Myndighederne på bestemmelsesstedet vil som udgangspunkt være bekendt med udlændingens ankomsttidspunkt via forhåndsunderretningen vedrørende udsendelsen og/eller eventuelle oplysninger meddelt i forbindelse med visumudstedelse til det ledsagende politipersonale.

Har udlændingen af sikkerhedsmæssige grunde været passiviseret under flyvningen, skal ledsagerne, hvis det skønnes forsvarligt, fjerne alle tvangsanordninger umiddelbart før eller efter landingen, og inden udlændingen forlader flyet i bestemmelseslufthavnen. Ledsagerne må ikke anvende magt eller bære udlændingen fra borde.

Ledsagerne skal så vidt muligt først forlade flyet sammen med udlændingen, når de øvrige passagerer har forladt flyet.

Ledsagerne skal følge de lokale myndigheders anvisninger fra det øjeblik, flyet lander i bestemmelseslufthavnen.

Ledsagerne må ikke forlade lufthavnen, før udlændingen er set indrejse, eller de lokale myndigheder har overtaget den pågældende eller accepteret tilbagetagelsen.

Ved ledsagernes kontakt til de lokale myndigheder skal reglerne om tavshedspligt overholdes. Der må således ikke videregives oplysninger om udlændingens personlige forhold, herunder om udlændingens forhold i Danmark, som går ud over, hvad der er nødvendigt for indrejsen. Det må aldrig oplyses over for hjemlandets myndighed, hvis udlændingen har ansøgt om asyl i Danmark.

Afviser myndighederne på bestemmelsesstedet – eventuelt efter nærmere forhandlinger på stedet – at modtage udlændingen og lade denne indrejse, skal ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse underrettes telefonisk. Ledsagerne har herefter ansvaret for, at udlændingen tages med tilbage til Danmark, medmindre der findes en løsning efter samtalen med ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse. Tilbagerejsen skal så vidt muligt planlægges efter telefonisk kontakt til Operativ Planlægning og Udsendelse.

Underretning om forløbet af udsendelsen

Opstår der problemer under den ledsagede udsendelse, og skønnes det nødvendigt at orientere Operativ Planlægning og Udsendelse, rettes henvendelse på et særligt kontaktnummer.

Når udlændingen er modtaget på bestemmelsesstedet af de lokale myndigheder, skal den udsendelsesansvarlige snarest muligt underrette ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse om forløbet af udsendelsen via sms på et særligt kontaktnummer.

Efter udsendelsen – Udsendelsesrapport

Det påhviler den udsendelsesansvarlige førstkomende arbejdsdag og senest 3 dage efter hjemkomsten fra udsendelsesrejsen at skrive en rapport om rejsens forløb bl.a. med en udførlig, objektiv beskrivelse af selve indrejseforløbet. Den udsendelsesansvarlige skriver til Rejseplanlægningen, når udsendelsesrapporten er klar med angivelse af journalnummer.

Tidsregistrering og tjenesteafregning

Tjenestetidsafregning udarbejdes umiddelbart, når man igen møder på tjeneste efter hjemkomst til Danmark. Den udsendelsesansvarlige sender de faktiske tjenestetider – afvigelser fra planlagte tider begrundes – for alle.

ledsagere til Rejseplanlægningen. Ledelsen for Operativ Planlægning og Udsendelse har ansvaret for vejledning om tidsregistrering i HR-portalen i relation til de ledsagede udsendelser. Der er udarbejdet en instruks vedrørende udokumenterede udgifter.

